

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7565.
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Fašizem v srednji Evropi

Ceprav je g. Mussolini izjavil, da fašizem ni predmet, ki bi ga bilo mogoče izvažati, vendar skušajo tudi v nekaterih drugih državah reševati podobne socialne in politične probleme po fašističnem konceptu. Posebno je to gibanje silno med Nemci v Nemčiji kakor v Avstriji, kjer hitlerjanstvo narasča s silo hudournika. Meščanske stranke je fašistični val odplaval s seboj, da so ostali komaj še sledovi. Energično se bori proti nemškemu fašizmu socialistične stranke in pa katoliške; slednje kljub temu, da hitlerjanstvo v svojem programu naglašajo pomembnost verske ideje. Seveda so Hitlerjeve religiozne ideje popačene, prikrojene in podrejene splošnemu nacionalističnemu konceptu o državni vsemoččnosti. Iz njih se da razbrati neke vrste novo-hegelianizem, kakor ga je izoblikoval italijanski filozof Benedetto Croce za fašizem, po katerem se javlja Bog le kot dejavno počelo, in to zlasti po delavnem, dinamično razgibanem človeku. Praktično rešitev religioznega vprašanja si hitlerjevtvo zamišlja v nekakšni sintezi katolicizma in protestantizma, iz katere naj se porodi »nemška nacionalna religija«. Narodnost naj bi v tej zamisli bila vez, država, oziroma državna oblast pa kontrola nad verovanjem nemškega naroda.

Vendar kljub temu, da so katoliški politični krogi v Nemčiji in Avstriji zavzeli jasno stališče proti Hitlerju, je vendar opazovati neko gotovo razliko, kako presoja hitlerjanstvo katoliški Nemci v rajhu in pa v Avstriji. Borba katoliškega centra in Bavarske ljudske stranke proti Hitlerjevemu fašizmu je ostra in brezkompromisna. Nasprotno pa v Avstriji tudi katoliški krogi — gotovo pod vplivom Seipla — ne jemljejo hitlerjanstva tako tragično. Javljajo se celo glasovi, da bi se politično in nacionalno dalo Hitlerjevo gibanje celo izrabiti, zopet drugi pa skušajo njegov socialni program spraviti v sklad s Vogelsangom in Luegerjem, od katerih se je Hitler, ki je Avstrijec, brezdvoma res tudi učil.

Da razumemo različen vpliv nemškega fašizma na stranke v rajhu in v Avstriji, je treba poiskati razlike med krščanskimi socialci v Avstriji in nemškim centrom in dalje med avstrijsko in nemško socialno demokracijo.

Krščansko-socialno gibanje v Avstriji se je pojavilo kot reakcija kmečkega ljudstva in malomeščanstva proti kapitalizmu, katerega so v prvi vrsti upravljali židje in proti svobodomiselnosti, ki so ga propagirali in širili isti židovski element. (Neue Freie Presse!) Gibanju krščanskih socialcev je bila torej že ob začetku primestana močna antisemitska tendenca. Istočasno je bil pokret radi sestavine svojih pripadnikov konservativen, kakor je že to običaj pri povprečnem državljanu srednjega sloja, ki hoče ostati in živeti v miru, čim si je osvojil kolikortoliko zadovoljivo pozicijo v življenju. Vendar pa je bilo gibanje močno in ga je avstrijska krona, ki je pravilno ocenila njegov pomen za družabni red v državi, gledala z doberhotnim očesom.

Razumljivo je torej, da Hitler, ki je v program sprejel boj proti židovstvu in — teoretično vsaj — proti kapitalistični vefelinanci, nabira svoje pristaše v obilni meri med krščanskimi socialci, zlasti, ker so le-ti v desetletju, kar so po vojni na vladi, idejno in organizacijsko docela zanemarili svojo stranko. Razen tega uživa Hitler tudi med monarhisti mnogo simpatij. Hitlerjanstvo predstavlja radi tega za avstrijske krščanske socialce zelo resno in nujno nevarnost, kateri utegne podleči velik del njihovih pristašev, ako ne bodo v zadnjem hipu našli povsem jasne, načelne orientacije sprito Hitlerjevega fašizma.

Nasprotno pa je nemški centrum rasteel ravno v boju z gosposkim protestantskim konservativizmom. Dasi ni bil proti monarhiji, so bile demokratske sile v njem silno razvite. Oddaljenost med njim in Hitlerjem je neprimerno večja kakor pa med Hitlerjem in avstrijskimi krščanskimi socialci. Zato hitlerjevstvo tudi ni prav nič načelo kompaktnosti centrumskih mas. So za to razven ideoloških še drugi razlogi. Centrum je mogočna stranka velikega naroda, izborna organizirana, ki od časa do časa govori v zunanji in notranji politiki v imenu vsega nemškega naroda. Centrum je vsa leta po vojni zunanje politično veljal za posilna nemške odpornosti. Centrumski volilec, ki pozna slavno zgodovino bojev in zmag svoje stranke, je preveč ponosen na svojo organizacijo, da bi jo zapustil in sledil n. pr. kakemu Hitlerju, na čigar dokaj nejasno ideologijo in meglene cilje gleda preje s prezirom kakor z interesom.

Da je nemški fašizem v prvi vrsti nacionalna meščanska zadeva, kaže tudi zadržanje obeh socialnih demokracij, nemške in avstrijske. Avstrijska soc. demokracija združuje v sebi skoraj vse levčarske, torej tudi mnogo komunističnih elementov. Zato je fanatično revolucionarna in organizirana komunistična stranka od nje ne pride prav do veljave. Avstrijski socialisti imajo že davno v programu brezpogojen »Anschluss« in hitlerjevstvo s svojim »tretjim carstvom«, ki naj združi vse nemške rodovalce tudi politično, nima pravega mika za avstro-marxista. Razven tega so avstrijski socialisti v opoziciji, polni jedke kritike in borbenega zanosu, kar strankarski politični formaciji gotovo ni na škodo. Zato avstrijska socialna demokracija ne izgublja na rovaš hitlerjanstva ampak utegne fašistično gibanje celo okrepiti njene vrste. Treba je upoštevati tudi judovstvo, ki v Avstriji še vedno kontrolira velik del kapitala in ki je radi Hitlerjevega protisemitstva danes kompaktno zbrano v socialističnem taboru, katerega podpira denarno in mu daje s svojim časopisjem tudi moralno oporo.

Demokratska Nemčija pripravljena na boj proti Hitlerju

Tudi centrum proti diktaturi — Hugenberg proti Hitlerju

Berlin, d. 7. julija. Socialisti so napovedali protestno zborovanje proti prepovedi njihovega glasila »Vorwärts«. V Lustgartenu se je zbrala ogromna množica socialistov, med katerimi so se prerivali tudi komunisti in nosili v rokah črne-rdeče-rumene zastave Reichsbannerja in tudi rdeče socialistične znake s tremi puščicami, ki so postale simbol »železne fronte« proti narodnim socialistom. Nobeni stranki v Berlinu se doslej še ni posrečilo zbrati tolikšne množice. Socialistični poslanec Dittmann je na shodu dejal, da je v razgovoru z zunanjim ministrom tega opozoril, naj nikar ne podcenjuje moči socialističnega delavstva in Reichsbannerja sploh. Komunisti so se sestali posebej in ko je eden izmed njihovih govornikov pozval svoje tovariše, naj opustijo bratarmorni boj proti socialistom, so mu komunisti pritrdili.

Ta slika iz ostrega volilnega boja kaže, da bo pot diktatorja Hitlerja v Berlin namočena s krvjo. Socialisti in republikanski Reichsbanner se bodo z orožjem uprli uvedbi vsakršne diktature in nameravani Hitlerjev pohod v Berlin, pa naj se izvrši s pomočjo volitev ali na kakršenkoli način, ne pojde tako gladko od rok, kakor n. pr. fašistični pohod v Rim leta 1922. Hitlerju nikakor ne bo mogoče s takšno lahkoto razbiti nemške socialistične stranke, ki ima v Nemčiji trdno tradicijo, kakor je to storil Mussolini s socialisti v Italiji. Uvedbi hitlerske diktature se bo postavil

po robu tudi centrum. Dr. Brüning je na svojih volilnih shodih jasno povedal, ko je napovedal boj diktatorskim skominam narodnih socialistov in se je zavzel za »avtoritarno demokracijo«. Po njegovem mnenju mora centrum braniti do skrajnosti državljanske svobosčine. Dr. Brüning je tudi povedal, da je bil centrum pripravljen sodelovati s Hitlerjem v desničarski vladi; najprej naj bi se takla vlada uvedla v Prusiji in potem za vso Nemčijo. Toda nar. socialisti so hoteli centrum ustrahovati in so mu stavili za sodelovanje pogoje, ki jih ni mogel sprejeti. Dr. Brüning je tudi dejal, da se njega stranka ne bo vrgla v skrajno opozicijo.

Izvajanja bivšega nemškega kanclerja so značilna tudi za bodoči razvoj v Nemčiji. Dr. Brüning računa, da se Hitlerju niti z morebitno močjo nemških nacionalcev ne bo posrečilo pripeljati iz volilnega boja toliko poslancev, da bi lahko sestavil vlado s pomočjo nemških nacionalcev. Hitler bržkone tudi ne bo imel poguma zavzeti vlado s silo in izzvati državljansko vojno. Zato bo prisiljen iskati pomoči v centrumu in za ta primer si dr. Brüning ni hotel zapreti vrat.

Med srednjimi meščanskimi strankami ni prišlo do sporazuma za ustanovitev skupne stranke, ki naj bi enotno nastopila proti Hitlerju. Nemška državna stranka je že izdala svoj proglas, v katerem se zavzema za ohranitev nemške republike in demokracije. Nemci morajo preprečiti Hitlerjevo diktaturo, prav

tako gre boj državne stranke tudi sedanjemu kabinetu »junckerjev« in plemenitašev. Stranko vodi bivši minister Dietrich, ki je tudi izdal proglas. Po njegovem mnenju je sedanja vlada Hitlerjeva igrača. Dr. Brüning je padel radi nameravane agrarne reforme, ki naj bi v Vzh. Prusiji ustvarila tla za malega kmeta; 600.000 brezposelnim je hotela prejšnja vlada preskrbeti kruh, zato so jo plutokrati strmoglavili. Papež žanje sedaj na reparacijski konferenci to, kar je Brüningova vlada sejala.

Med Hugenbergovimi nacionalci in nemško ljudsko stranko je prišlo do volilnega sporazuma. Stranki se bosta pri volitvah podpirali in nemški nacionalci bodo vzeli na svojo listo tudi pristaše ljudske stranke v tistih krajih, kjer bi ti samostojno ne prodrli. Ljudska stranka se je morala obvezati, da ne bo podpirala nobene vlade, ki bi se sestavila s pomočjo centruma ali social. demokratov. Stranki se tudi obvezujeta, da bosta nastopali proti socialistom kakršnekoli barve, torej tudi proti narodnim socialistom. Hugenberg ne more nikakor odpušiti Hitlerju, da mu je prav on uničil njegovo stranko, ki je od 111 mandatov polagoma zlezla na 41 mandatov v državnem zboru. Prvotno si je celo domisljal, da bo on vodil takozvano »narodno opozicijo«, ki naj bi jo tvorili narodni socialisti in nemški nacionalci, a so ga Hitlerjevci že v Harburgu na pogajanjih za ustvaritev »narodne fronte«, pustili na cedilu.

in da bo MacDonald popoldne lahko nadaljeval svoje razgovore.

Obsodba v mariborskem procesu

Belgrad, 7. julija. AA. Danes ob 5 popoldne je državno sodišče za zaščito države izreklo razsodbo v procesu proti Slavku Neumannu in Sarloti Friedfeld, ki sta obtožena, da sta bila v zvezi z ustanovitvijo komunistične celice med oficirji mariborske garnizije.

Obsojeni so: Slavko Neumann na 2 leti robi je in na 3 let izgube državljskih pravic. Sarlota Friedfeld na 1 leto robi je in na 3 let izgube državljskih pravic.

Adela Prager in Mila Stefanović pa sta kot nedolžni izpuščeni.

Obsojenina Slavku Neumannu in Sarloti Friedfeld se vsteje že prestani zapor. Obsojena sta tudi na povračilo vseh sod. stroškov.

Francoska podmornica se potopila

Pariz, 7. julija. tg. Nova francoska podmornica »Prometej«, ki je bila šele pred kratkim zgrajena, se je danes na poskušnji voznji potopila pred Cherbourgom. Čuje se, da je pri tem utonilo 70 oseb. Samo 8 so jih rešili. Vest se uradno potrjuje. Nadaljne podrobnosti še niso znane.

Pariz, 7. jul. tg. Do sedaj se še ni posrečilo rešiti potopljeno podmornico »Prometej«. Pogrešajo 66 oseb, med njimi razne inženjerje, konstruktorje in delavce Schneider-Creuzotove tovarne, ki so gradili podmornico in se udeležili poskusne vožnje.

Trgovska konvencija z Belgijo

Belgrad, 7. julija. AA. Danes ob 11 dopold. so v kabinetu zunanjega ministrstva podpisali konvencijo o ureditvi trgovskih terjatev s konpenzacijo med belgijsko-luksemburško gospodarsko unijo in kraljevino Jugoslavijo. V imenu belgijsko-luksemburške gospodarske unije je konvencijo podpisal tukajšnji belgijski poslanik grof De Romanais d'Vichner, v imenu kraljevine Jugoslavije pa Bogoljub Jeftić, zunanji minister.

Zastoj v Lausanni

Nemci zahtevajo politične koncesije - Herriotovo stališče omajano

Lausanne, 7. julija. Z. Razmere v Lausanni so se snoči okrog pol 11 naenkrat zelo spremenile. Ko se je francoski ministrski predsednik Herriot vračal iz angleškega glavnega stana v hotelu Beau Rivage, je izjavil časnikaarjem na vprašanje, če so se sporazumeli, z besedami: »Ne, ravno nasprotno!« Kakor se čuje, so Francozi zahtevali kot končni znesek od Nemčije 4 milijarde 200 milijonov mark, pri tem pa so odbili kakršnekoli politične koncesije. Zantevali so, da mora biti v sporazumu podobna izjava, kakor v Youngovem načrtu, namreč, da ostanejo določbe Versailleske pogodbe še nadalje v veljavi, še več, zahtevali so celo, da se izpopolnijo. Govori se, da je ta nenaden preobrat prišel radi tega, ker je imela snoči francoska socialna stranka svojo sejo, na kateri je na predlog socialističnega Grundbacha enoglasno sklenila, da Francija ni sporazuma s tem, da reakcionarni vladi von Papena podeli ugodno volilno parolo. To kar se ni moglo dati Stresemannu in dr. Brüningu, se tem manj more dati kakemu von Papenu.

Lausanne, 7. julija. tg. Vaš dopisnik doznava z inozemske strani, da je se pet vabečih držav, torej brez Nemčije, že zedinilo o tem, da se tu v Lausanni ne bodo načela nobena politična vprašanja, ki bi se dotikala problemov mirovne pogodbe in da o teh vprašanjih ne bodo razpravljale brez poprejšnjih prijateljskih razgovorov z namenom, da bi pozneje prišlo do sporazuma. Proti tej enotni fronti petih upniških držav je za sedaj Nemčija sama brez upanja, da bi mogla to fronto prebiti. V nemških krogih se zato zopet govori o možnosti, da bi se konferenca odgodila, pri čemer ostane nejasno, da-li bi se ta odgoditev tikala tudi ureditve reparacijskega problema kot takega.

Lausanne, 7. julija, tg. Danes dopoldne sta imela nemški državni kancler von Papen in državni tajnik Bülow dolg razgovor s Herriotom.

Pariz, 7. julija. tg. V Parizu so MacDonaldu zamerili neko izjavo, o kateri se v Parizu precej govori. Navaja se: angleški narod ima vsega dosti. Treba je priti do sporazuma in do konca, naj stane kar hoče. O Herriotu pravijo, da je rekel, da je položaj še vedno zelo zapleten, vendar pa noče, da bi prišlo do preloma radi kakke kupčije. Jutranji listi soglasno izjavljajo, da za Francijo ni glavni

Nasprotno pa Hitler močno ruši nemške socialiste. Nemško levčarsko orientirano delavstvo imajo organizirano komunisti. Socialno demokratska stranka v Nemčiji že davno ni drugega kakor umerjena meščanska formacija. Njena moč so strokovne organizacije z razmeroma dobro plačanim strokovnim delavstvom in pa ogromno številu uradništva, zlasti v Prusiji. Toda uradništvo je politično nestalen kader, ki se instinktivno seli h tistemu, pri katerem sledi bodoči politično odločitev. In ta moč utegne po vsej priliki biti v Nemčiji vendarle Hitler.

Najjačša bramba proti fašizmu v Nemčiji ostane torej slejkoprej katoliški centrum. Radi nejasnega zadržanja krščanskih socialcev, ki so bili do sedaj vodilna politična sila v Avstriji, pa obstoja velika nevarnost, da preplavi nemški fašizem Avstrijo, kar bi imelo neoklasekosežne politične posledice tudi za nas, ki smo njeni prvi mešaji.

Drin.

problem višina končnega plačila, temveč jasno besedilo pogodbe, v kateri ne sme biti nobenega nevarnega namigavanja na problem razorožitve in vojne krivde. »Excelsior« poroča, da se zadnji spor tiče sestave političnega dela lausanske pogodbe. Herriot je dal nalog, da se zunanje-politični odbor poslanske zbornice skliče na torek, da bo v njem poročal o lausannskih pogajanjih. Pripravljen mora biti zopet na hudi sunek radikalnega levega krila lastne trakeije, ker je voditelj opozicije proti njemu danes v nekem listu isto jasno izjavil, da se ne strinja s Herriotovo zunanjo politiko, ker je nacionalistična, z njegovo notranjo politiko pa zato ne, ker je to bančna politika. Herriotova politika enostavno ne drži slovesnih obljub, ki jih je dal pred dvema mesecema volilecem, temveč je samo nadaljevanje Tardieujeve politike.

Nemci popuščajo?

Lausanne, 7. jul. tg. Po dolgem prijateljskem razpravljanju, katero je danes dopoldne imel nemški državni kancler s Herriotom in francoskim vojnim ministrom Paulom Boncourjem, je po zanesljivih virih končno pokopan čisto politični del lausanske konference, ker je Herriot proti želji Nemcev trdno vztrajal pri tem, naj se v Lausanni razpravlja samo o reparacijskem vprašanju, in je tudi francoski vojni minister, ki je prišel iz Zeneve, odločno zastopal stališče, da spadajo vsa vprašanja, ki se tičejo razorožitve, v Zenevo. Nato se je v prvih razgovorih sestavil načrt pogodbe, v katerem ni govora o nobenih političnih vprašanjih, katera so sprožili Nemci, in se sploh ne dotikajo političnih problemov. O tem novem načrtu pa se razprava še nadaljuje.

MacDonald se slabo počuti

Lozana, 7. julija. AA. Predsednik lozanske konference MacDonald se danes počuti nekoliko slab zaradi neprestanih naporov, ki jih je moral prestati od vsega začetka konference. MacDonald je ostal vse dopoldne v postelji, kjer mu je vid zaradi pretiranega dela precej oslabil. Toda v njegovi okoliščini zatrjujejo, da ne bo nič nevarnega

Male države za Hooverjev predlog Jugoslavija nastopi danes

Zeneva, 7. jul. tg. Na današnji seji generalne komisije razorožitvene konference, pa tudi na jutrišnji, bodo še enkrat razpravljali o Hooverjevih predlogih. Namen je, da se na teh dveh sejah da malim državam priložnost, sporočiti svoja načelna stališča glede novih Hooverjevih predlogov. Posebno so želele države Norveška, Švedska, Danska, Holandska, Belgija, Češkoslovaška, Luksemburg in Švica, da se jim omogoči skupen razgovor še pred odgoditvijo konference. Te države so se danes zopet sporazumele na to, da se mora pri razpravah prihodnjega tedna gledati sir John Simonove resolucije, ki naj se sklene v tej etapi razorožitvene konference, skleniti določen skupni nastop za absolutno prepoved bombardiranja iz zraka brez vsakršne izjeme. V današnji dopoldanski debati so izjavili delegati Belgije, Norveške in Danske, da slovesno pozdravljajo Hooverjev predlog, da pa zahtevajo popolno odpravo težke artiljerije, bombardiranja iz zraka,

kemične vojne in redukcije efektivnega stanja vojsk. Te države so obenem izrazile tudi svoje zadovoljstvo nad tem, da se z zvišanjem zavarovanja malih držav zmanjša napadalna moč napadalec. Jutri bodo o tem vprašanju govorili delegati Holandske, Švice, Švedske, Češkoslovaške, Jugoslavije itd.

OSTAVKA ŽUPNIKA BARLETA

Belgrad, 7. jul. Iz parlamentarnih krogov doznajajo, da je župnik Barle sporočil predsedstvu narodne skupščine ostavko na svoj mandat s svojim pismom z dne 24. junija. Pismo bo prečitano na prihodnji seji narodne skupščine.

Zagrebska vremenska napoved: Najbrže se bo nekoliko zboljšalo, južni topli vetrovi in visoke temperature bodo še trajale. Vreme se bo najbrže poslabšalo.

Dunajska vremenska napoved: Značaj vremena ni gotov.

Zborovanje srednješol. profesorjev

Ostri napadi na vodstvo organizacije — Resolucije

Belgrad, 7. julija. I. Danes je bil drugi dan profesorjskega kongresa v Belgradu v sokolski dvorani II. moške gimnazije. Tudi današnja debata je bila skrajno burna in prof. Dušan Karapantić ter dr. Miloš Moskovljević sta v vehementnih govorih napadala centralni odbor združenja med burnim aplavzom vse dvorane. Vihar se je pričel takoj, ko je prof. Nedeljko Divak kot predsednik združenja dajal nekatera pojasnila o nadaljnjem programu profesorjskega zborovanja ter med drugim tudi omenil, da bodo obiskali aerodrom in nekatere belgrajske muzeje. Takoj je bilo slišati v dvorani klice, da profesorjem ni potreben nikak aerodrom, ker so prišli v Belgrad delat in reševati svoja stanovska vprašanja ter položaj naših srednjih šol, ter da jih ureditev aerodroma prav nič ne briga. Ker je prof. Divak vendarle vztrajal pri ekskurziji na letališče, so mu njegovi tovariši v dvorani z grmčim glasom povedali, naj letališče obišče osrednji odbor združenja, ki bo odletel, ako sam neče iti. Ko se je vihar poлегel, je dobil besedo prof. Ristić, in sicer je smel govoriti samo pet minut. Profesor Ristić je izjavil, da mu čas petih minut popolnoma zadostuje in da bi lahko tudi v štirih minutah povedal vse, kar mu leži na srcu. Dejal je, da neče govoriti, ampak hoče podati le svojo izpoved. Izjavil je popolno neznanje vsemu osrednjemu odboru profesorjskega združenja, in sicer ne le zaradi zadnjih neuspehov, ampak zaradi malomarnosti, s katero so omaloževali stanovsko vprašanje srednješol. profesorjev in se sploh niso brigali za srednje šolstvo. Vsa dvorana se je dvignila in doglo aplavdirala govorniku. Nato je dobil besedo prof. Stefan Tomić iz Sarajeva, ki je izjavil, da se čudi, kako da je hotela uprava večeraj profesorjem vreči pesek v oči in zakaj neče izjaviti posledice radi svoje slabe politike in ničvrednega dela, ki ga je vršila v zadnjih desetih letih v škodo profesorjskega stanu. Predsednik je moral nato odrediti odmor, da so se duhovi nekoliko pomirili, in to priložnost so izkoristili nekateri udeleženci kongresa, da so se domenili

za razne ekskurzije. Med odborniki je tudi slovenski profesor Franc Rihovnik. Po odmoru je nastopil profesor Dušan Karapantić, ki je najprej napadel osrednji odbor zaradi slabega dela, nadalje uredništvo »Profesorjskega glasnika«, ki zapostavlja interese profesorjskega stanu in piše razne pornografske senzacije, kakor to dela dnevno časopisje. V svojem nadaljnjem govoru je napadal tudi dnevni tisk, češ, da nima nobenega interesa za vzgojo našega naroda in za obrambo našega srednješolstva, še manj pa, da bi branilo interese srednješolskih profesorjev. Po tem govoru, ki ga je vsa dvorana sprejela z burnim aplavzom, je vstal predsednik Divak ter v vznesenih besedah branil tisk. Po njegovem govoru je bila predložena lista novega odbora. Predlagal jo je predsednik Divak in ker se ni pojavila nasprotna lista, je prišla samo ta na glasovanje. Ob koncu dopoldanske seje je bil izvoljen še poseben odbor, ki naj izdela in predloži kongresu posebno resolucijo. Odbor se je sestel popoldne k seji in resolucijo tudi izdelal. Popoldne ob 6 je kongres nadaljeval svoje delo. Delegatom, ki so bili zbrani v velikem številu, je bila prečitana resolucija, v kateri so v 15 točkah izražene želje in zahteve kongresa tekom svojega dvodnevnega zasedanja. Uprava nadalje zahteva, da se izdela v ministrstvu nov pravilnik o ocenjevanju profesorjev srednjih šol in učiteljski. Kongres zahteva, da se naj v bodoče ravnateljska kakor tudi profesorjska mesta razpišejo s konkurzi. Učiteljem teologije na srednjih šolah, ki imajo profesorjski izpit, naj se štejejo vsa leta duhovniškega službovanja v napredovanje, in sicer pet let za eno skupino. Kongres zahteva nadalje, da se profesorjski otroci oprostiti vsake šolnine. Resolucija je bila živahno pozdravljena in po nekaterih nebitvenih popravkih soglasno sprejeta. Glede sporov, ki so tekom kongresa nastali med člani nekaterih sekcij in glavno upravo, se je Vaš dopisnik obrnil na slovenske delegate z vprašanjem, kakšno stališče zavzema slovenska delegacija. Delegatje so izjavili, da se strinjajo v vseh točkah, ki so sporne, s stališčem belgr. in zagreb. sekcije.

Največji odtok zlata v zgodovini

London, 7. jul. Julijski bulletin newyorške National City Bank pravi, konstatirajoč dejstvo, da je v inozemstvu izginil strah zaradi nestalnosti dolarja, da je to pripisovati ugodnejšemu razvoju gospodarskih poslov v preteklem mesecu. To psihološko izboljšanje se opazuje predvsem na inozemskih borzah, kjer je dolar postal bolj trden in je povpraševanje po njem večje nego povpraševanje po drugih valutah, tako da dviganje zlata iz ameriških bank zdaj nima več pričakovanih profitov.

K temu je tudi pripomogel ameriški kongres, ki je odobril nove davke in uvedel varčevanje ter s tem odstranil možnost inflacije. Odkar je Anglija zapustila zlato paritet, so inozemske države iz Amerike potegnile več nego 1 milijardo in pol dolarjev, ki so se tam nakopičili po svetovni vojni. Ta odtok je bil glavni vzrok svetovnega neznanja v dolar kljub zmornim zlatim rezervam.

Kako je Sofija sprejela zmagovalce

Sofija, 5. julija 1932. Slovenske sportne kroge bo gotovo zanimalo, kako je Sofija sprejela zmagovalce-nogometaše po povratku iz Belgrada. Ze ko se je vršila v Belgradu prva nogometna tekma Bolgarija: Romunija, so tisočere množice oblegale centralno pošto v Sofiji, kjer so sproti telefonično obveščali o poteku borbe. Izid prve tekme je navdušil množico in takoj je občinstvo upalo, da si bo Bolgarija priborila zlato pokal, ko je porazila dosedanjega prvaka Romunijo. Tekma z Grčijo pač ni mnogo plašila ljudstvo, ki je znalo za odločno zmago Jugoslavije proti Grčiji. Skrb vseh je bila le tekma Jugoslavija: Bolgarija.

Sofije se je na dan tekme polaščala neverjetna napetost. V večernih urah se človek ni mogel preriti po ulicah okoli glavne pošte. Tisočeri »hura« je oznanil dalje stoječim prvi gol za Bolgarijo, potem drugi in tretji. Nepopisna radost se je polastila publike, katero ni bila nič manjša, ko se je tudi zvedelo končni rezultat 3:2 za Bolgarijo. Isti večer ni bilo nikakih drugih pogovorov, kot Bolgarija je premagala Jugoslavijo.

Izid tekme z Grčijo je Bolgariji prinesel zlato pokal z zmago Bolgarije proti vsem trem svojim nasprotnikom.

Danes 5. julija so se odpeljali številni sportniki in prijatelji sporta s posebnimi vlaki do obmejne postaje Dragoman. V Sofiji so pa čakali na obsežnem peronu kolodvora in pred istim tisočere množice ljudstva, sportniki vseh panog, dve voja-

ški godbi, razne organizacije itd. Okoli četrta na 1 popoldne so trije avijoni naznanili, da se bliža vlak. Dospetvi na postajo so bili nogometaši burno pozdravljeni, odnešeni vsi na ramah svojih tovarišev pred kolodvorsko poslopje. Vratar enajstotice je držal zlato pokal visoko v zraku, ker je navdušilo množico do skrajnosti. Le mukoma se je posrečilo vzpostaviti red ter organizirati povorko, ki se je pomikala med gostim špalirjem množice, ki je burno pozdravljala zmagovalce. Vsa poslopja, kjer se je pomikala povorka, so bila v zastavah. Oficielni pozdravljalni govori se vrše pred Narodnim sobranjem od bolgarske sportne zveze, od ministrskega sveta, občine, načelnika garnizije itd. Z izvajanjem sportne himne in bolgarske narodne himne »Sumi Marical« se zaključila manifestacija.

Slovenski sportniki, ki so minulo leto tekmovali tu, »Primorje« in kolešarji, vedo s kakim interesom sledi bolgarsko občinstvo tekam, in kako vzpodbuja svoje ljubljence v borbi in v kakem impozantnem številu poseže sportne prireditve. Interes občinstva daje spodbudo sportnikom, vzgaja njih voljo za dosegajo ciljev, za zmago v tekmah. Moje prepričanje je, da se bo tudi slovenski sport dvignil na ono stopnjo, ki pripada zdravemu narodu, ako bo slovenski narod znal vzbuditi v svojih mladih sinovih ono ljubezen do svoje slovenske domovine, oni duh in voljo, pokazati svetu, da so tudi v sportnih panogah Slovenci na visku.

bodo poklicani na cenevit, lahko objektivno in pravično izvršili svojo dolžnost. Predvidene so tudi denarne kazni za napake, ki bi jih strokovnjaki po lastni krivdi napravili. Ocenjevanje pred sodiščem vrši v zadnji instanci sodnik, na samem mestu ocenitve pa prisostvuje uradnik dotičnega sodišča.

Francija varčuje

Pariz, 7. julija. Včeraj so se začeli razgovori med francosko vlado in finančnim odborom poslanske zbornice, da se doseže sporazum o sanacijskem programu v višini štirih milijard frankov. Razpravljali so že o celi vrsti kompromisnih rešitev. Predvsem se namerava pospešiti v državni upravi večje varčevanje pri materialnih izdatkih, da ne bi bilo treba zmanjšati državnim uradnikom plače za 5%. Nameraval je tudi odgoditi že odobreno gradnjo nove 25.000 tonske križarke. Proti temu protestira desnica in je že vzlozila interpelacijo. Govori se tudi, da bodo letos radi varčevanja tudi omejili ali pa popolnoma odgodili do drugega leta vojaške vaje rezervistov. Nameravajo tudi zvišati zopet borzni davek, dasi od njega gotovo ni pričakovati velikih dohodkov.

Angleški parlament odgode

London, 7. julija. I. Obe zbornici angleškega parlamenta bosta šli na počitnice 13. julija, če ne bo radi zakasnele vrnitve MacDonalda iz Lausanne potrebno podaljšanje sej. Parlament se zopet sestane 27. oktobra.

Strahovita banditstva v Ameriki

Tihotapci alkohola proti odpravi prohibicije

Newyork, 7. julija. Vladajoča republikanska stranka je sklenila, da prehití demokratsko stranko, oziroma njenega kandidata za predstoječe predsedniške volitve Roosevelta, ki se je izjavil za odpravo prohibicijskega zakona. Da mu izirga iz rok to močno sredstvo volivne agitacije, so republikanci sklenili, da po senatorju Binghamu vložijo v kongresu predlog, da se dovoli pivo, ki pa ne sme imeti več nego 4% alkohola. Toda ne pričakovano se je iz najrazličnejših taborov dvignila velika protestna akcija proti tej nameri, ki jo financirajo tihotapske družbe in banke, katere imajo od tihotapstva alkohola ogromne profite, ki služijo med drugim tudi za podporo politikov in političnih strank.

Vendar se zdi, da se bo protestna akcija »suhih«, ki v imenu morale hočejo ohraniti dobičke od nelegalnega uživanja alkohola, izjalovila. Znano je, da sta od 44 držav ameriške Unije samo dve v resnici »suhi«, to se pravi, da se tam več ali manj spoštuje abstinenca, dočim v vseh ostalih državah nelegalno pijanstvo, katerega pospešuje ravno prohibicija, tvori vir največje spekulacije. Kako zelo bo obvladujejo alkoholni tihotapci ameriško upravo in justico, je rayno te dni pokazal horenden slučaj v Chicagu. Tam je stal

pred sodniki neki Megeoghagan, lastnik tajnega bara, ki v ogromnih količinah vtihotaplja in razpečuje alkohol in je postal naslednik zloglasnega Al Caponeja, ki sedi v ječi. Ta tihotapec, ki si je prislužil že nekaj milijonov dolarjev, je bil junija meseca aretiran, ker se je udeležil napada na neko banko. Ker se pri prvi razpravi porotniki niso mogli zediniti, ali naj ga spoznajo za krivega ali ne, se je napovedala druga razprava, na kateri bi bile morale nastopiti nove prič. Na tej razpravi, ki se je vršila 4. julija letos, pa je na splošno presenečenje državnih pravdnikov izjavil, da odstopa od tožbe, ker ne more vzeti na svoje vest življenje prič, ki je ogroženo od Megeoghaganovih tovarišev. Ko ga je predsednik sodnega dvorana opomnil, da mora vlada biti na vsak način sposobna, da štiti državljane pred zločinci, je državni pravdnik odgovoril: »Ne, ako se nahajamo pred strojnimi puškami.«

Ta dogodek je silno razburil ameriško časopisje, češ da je treba napraviti temu energičen konec z odpravo prohibicije, kakaj znano je, da se ne nahaja pod terorjem banditov samo Chicago, ampak več ali manj vsi večji centri Združenih držav.

Rekordni polet okoli sveta

Berlin, 7. julija. Ameriška aviatika Mattern in Griffin, ki sta, kakor smo že poročali, pristala 6. t. m. ob 5.42 na svojem svetovnem poletu v aeroprtu Tempelhoff, sta zvečer poletela v smeri proti Moskvi. Po pristanku na Tempelhoffu sta dovršila drugo etapo svojega poleta okoli sveta. Prvo etapo sta bila dovršila 5. t. m. v Harbour Grace na otoku New Fundlandu, kamor sta bila priletela iz Newyorka.

Pilota sta odplula iz Newyorka imenovanega dne (5. julija) ob 10 dopoldne. Kakor znano, je njun namen, da dovršita polet okoli sveta v rekordnem času. Prvi rekord sta bila dosegla Američana Post in Gatty, ki sta dovršila polet v osmih dneh, 15 urah in 51 minutah, dočim je njihov efektivni let znašal 4 dni in pol. Mattern in Griffin pa imata namen, da polet okoli sveta dovršita v 6 dneh.

Pristanek na Tempelhoffu.

Ko sta aviatorja pristala na Tempelhoffu, ju je sprejel ameriški poslanik in velika množica ljudi, ki so ju aklamrali. Oba sta bila zelo utrujena, toda sta si kmalu opomogla in sta na kratko poročala o svojem poletu. Za let čez Atlantik od New Fundlanda do angleške obali sta rabila 10 ur in 50 min.

Na zadnji etapi pred Hannoverom in Brandenburgom sta naletela na dež in sem ter tja na vihar. Vsega skupaj sta rabila iz Harbour Grace do Berlina 18 ur in 4 in pol minute ter sta prehitela Posta in Gattija za več kot 5 ur. Napravila sta povprečno na uro 157 milj med Harbour Graceom in Irsko in 150 milj med Irsko in Berlinom.

Vihar.

Malo pred pristankom na Tempelhoffu je izbruhnil hud vihar, spremljan z močnimi bliski. To je letaka zapeljalo, da nista videla Berlina in

sta letela naprej proti Soldinu. Sele z vrha sta opazila na napisu na železniški postaji, da mislita pristati v Soldinu; obrnila sta in kmalu dospela na Tempelhoff. Kar se tiče višine, sta izjavila, da sta se večkrat morala dvigniti 10.000 čevljev visoko.

Proti Moskvi.

Mattern in Griffin sta se istega dne zvečer zopet dvignila, da končata tretjo etapo svojega poleta okoli sveta v smeri proti Moskvi. Dvignila sta se natančno ob 9 zvečer. Aparata sta napolnila s 300 galonami bencina. Predvideva se, da bosta pilota dospela v Moskvo 7. t. m. ob 4 popoldne. Ko se bosta v Moskvi z vsem potrebnim oskrbela, bosta letela naprej čez Sibirijo. Karte za polet čez Rusijo in Sibirijo jim je oskrbela nemška aeronavtična družba Lufthansa. Računajo, da imata Mattern in Griffin do sedaj prednost 11 ur nad rekordom Posta in Gattija. Oba pilota pa sta prehitela tudi Miss Amelijo Earhardt, ki je poletela čez Atlantik maja meseca, za dve uri.

Aparat.

Mattern in Griffin imata aparat ameriškega izdelka z motorjem 550 HP in s kapaciteto 2080 litrov bencina. Hitrost aparata je povprečno 150 milj na uro. Mattern in Griffin sta bivaš podpornika ameriške aviatike in sta sedaj pilota ameriške poštne službe.

Se nista prispela.

Moskva, 7. julija. I. g. Ameriška letalca Mattern in Griffin, ki sta včeraj zvečer odletela iz Berlina proti Moskvi, do sedaj nista prispela in je preteklo že 13 ur od časa, ko bi bila lahko prispela. Domneva se, da sta se morala radi pomanjkanja bencina med potjo spustiti na tla.

Vpis na češkoslovaške univerze

Belgrad, 7. julija. AA. Da se prepreči sleherni sum o verodostojnosti zrelostnih izpričeval, ki jih prilagaja inozemci pri vpisu na češkoslovaške visoke šole, je češkoslovaško prosvetno ministrstvo v Pragi izdalo v sporazumu z univerzitetnimi oblastmi naredbu, da mora vsak inozemec pri vpisu priložiti zrelostno izpričevalo, legalizirano od prosvetnega in zunanjeja ministrstva dotične države.

Ker je med kraljevino Jugoslavijo in republiko Češkoslovaško sklenjen poseben dogovor, jugoslovanskim študentom pri vpisu na češkoslovaške visoke šole ni potrebna overitev obeh ministrstev, nego samo prosvetnega ministrstva kraljevine Jugoslavije.

Izletniški vlak Zagreb-Celje

V dobi od 10. julija do 18. septembra vozi na progi Zagreb gl. kol.—Celje in obratno ob nedeljah in praznikih izletniški vlak, z odhodom iz Zagreba gl. kol. ob 6.35 in prihodom v Celje ob 9.25. Pri povratku odhaja izletniški vlak iz Celja ob 20.50 in prihaja v Zagreb gl. kol. ob 23.49. Izletniški vlak ima v obeh smereh postanek na vseh postajah in postajališčih od Dobove do Celja. Potnikom, ki uporabljajo izletniški vlak v obeh smereh, je dovoljen 50% popust od normalnih vozniških cen.

Osebnosti

Belgrad, 7. julija. I. V resoru prosv. ministrstva je napredoval kandidat za profesorja gimnazije v Ljubljani v 4. položaju, skupino I. stopnje. Iz državne službe so odpuščeni: Sivec Alojzij, prof. na realni gimn. v Kočevju; Mežan Janez, prof. na realni gimn. v Mariboru; Leben Marija, profesorica na ženskem učiteljskem v Ljubljani. — V resoru ministrstva za gozdove in rudnike je premeščen Maruči Ivan, gozd. višji svetnik v IV. položajni skupini, na gozdni odsek banske uprave v Cetinju; za gozdnega pristava VII. položajne skupine je napredoval Josip Žižek, gozdni pristav pri gozdni upravi v Kupinovu. Pri rudarskem glavarstvu v Ljubljani je postavljen za računskega kontrolorja v VII. polož. skupini Čestmislav Ivan, pri ravnateljstvu drž. rudnikov v Velenju je postavljen za rudarskega pristava VII. polož. skupine Trobej Slavko. — Z ukazom od 1. julija 1932 se razveljavlja ukaz od 1. decembra 1928, ki se odnosi na Leopolda Riharja, Ivana Stibila in Rudolfa Lukeža v resoru prometnega ministrstva. Upokojena je Selešević Beatrica, učiteljica za ročna dela na meščanski šoli v Mariboru in Kunej Terezija, učiteljica v Trbovljah. Iz državne službe je odpuščen Trepselj Marijan, predmetni učitelj na državni obrtni šoli v Zagrebu.

Zborovanje dalmatinske duhovščine

Split, 7. julija. I. Včeraj popoldne se je nadaljeval sestanek duhovnikov iz dalmatinske škofije, katerega se je udeležilo 100 duhovnikov. danes bo to bila predavanja.

Poljski Sokol je katoliški

Praga, 7. julija. Vsesokolskega zleta se je udeležil tudi poljski Sokol. Zanimivo je, kakšne pogoje so stavili poljski Sokoli za sodelovanje na vsesokolskem zletu. Zahtevali so, da ne sme imeti vsesokolski zlet nikakršne osti proti katoliški cerkvi, prav tako ne sme biti Husova proslava naperjena proti katoličanom. Vodstvo češkega Sokola je te pogoje tudi sprejelo. Poljski Sokoli — po številu 300 — so se skupno udeležili slovesne službe božje, ki jo je opravil generalni vikar Bohumil Opatny v cerkvi sv. Vida. Češki katoliški listi ugotavljajo z zadoščenjem, da je poljski Sokol katoliški.

Švica - zgled složnega sožitja narodov

Curih, 7. julija. Tukajšnji tisk je prinesel v dolgem izveščku govor predsednika dr. Josipa Viltana na manjšinskem kongresu na Dunaju. Listi so posebno podčrtali laskave besede predsednika manjšinskega kongresa na račun Švice, ki je doslej vselej izkazala svoje tradicionalno gostoljubje manjšinskim kongresom.

Z manjšinskega kongresa je bila švicarski vladi odposlana brzojavka, v kateri kongres izraža Švici polno priznanje, češ da je ta država zgled složnega in prijateljskega sožitja treh narodov. Predsednik republike Motta se je za brzojavko zahvalil v posebnem pismu na predsednika Viltana, v katerem pravi, da pravična stvar narodnih manjšin lahko vselej računa na podporo in razumevanje Švicarjev.

Istambul in ne Carigrad

Carigrad, 7. julija. Z. Turški notranji minister je izdal naredbu, katero spreminja imeni Carigrad in Konstantinopol v Istanbul. Kdor bi v notranjosti države uporabljal za Istanbul kako drugo ime, bo kaznovan, inozemska pisma pa bodo enostavno vrnjena.

Belgrajske vesti

Belgrad, 7. julija. I. Senatorji in narodni poslanci Donavske banovine so danes dopoldne imeli daljši sestanek v ministrski sobi narodne skupščine. Na tej konferenci so ponovno pretresali vprašanja, ki so v zvezi z vnovčenjem našega žitnega pridelka. Konferenci je prisostvoval tudi trgovinski minister gosp. Mohorič, kateremu so senatorji in poslanci Donavske banovine obrazložili svoje stališče v pogledu vprašanja trgovine z žitnimi pridelki. Gosp. minister Mohorič je obljubil, da bo o tem vprašanju predložil ministrskemu svetu daljši referat ter da se bo ministrski svet oficijelno bavil s tem vprašanjem.

Postavljanje strokovnjakov za ocenjevanje zemljišč

Belgrad, 7. julija. I. Pravosodno ministrstvo je danes podpisalo odredbo za področja vrhovnega sodišča v Sarajevu, banskega stola v Zagrebu in apelacijskega sodišča v Novem Sadu, ki predpisuje način postavljanja in izvolitve strokovnjakov za ocenjevanje zemljišč v zvezi z zakonom o zaščiti kmetov in zakonom o odložitvi izvršb. Po tej uredbi bodo odslej izvršna sodišča postavljala vsak za svoje področje stalne zaprisežene strokovnjake za ocenjevanje hiš, poljedelskih kmetij kakor tudi gozdnih lastništev in industrijskih naprav, ki se nahajajo na dotičnih zemljiščih. Za strokovnjake se lahko postavijo samostojne osebe, ki imajo strokovno znanje in nimajo nobenih telesnih hib, ki bi jih ovirale pri izvrševanju njihovih dolžnosti. V krajih, v katerih se na manjših ali srednjevelikih posestvih nahajajo razne industrijske naprave, kakor mlini, žage itd., mora strokovna komisija sestojati še iz enega strokovnjaka, kateremu so dotična industrijska dela natančno poznana. Izvršna sodišča morajo v roku osmih dni, ko stopi uredba v veljavo, predložiti listo stalnih strokovnjakov. Ako pri okrožnih sodiščih takšni strokovnjaki že obstajajo, potem se bodo isti uporabili za te nove komisije. Strokovnjaki, ki so dokazali svojo nesposobnost in nerensost ali celo svojevolično delo, se morajo takoj razrešiti svoje dolžnosti. Uredba nadalje obširno razlaga razne podrobnosti o strokovnem ocenjevanju na licu mesta. Predpisi so tako detaljni, da nudijo res vse možnosti, da bodo dotični strokovnjaki, ki

Velehradski kongres

Pred zborovanjem mednarodnega znanstvenega kongresa bo dne 12. in 13. julija zborovanje čeških bogoslovcev, na katerem bodo vsa predavanja posvečena ciril-metodijaki ideji. Predavali bodo: profesor P. Špačil (Rim), magr. Jemelka, dr. Vilinskij in dr. F. Grivec. Dne 13. julija zvečer bodo bogoslovci priredili inozemskim gostom slavnostno akademijo s petjem in z govorom P. Habeša o zgodovini in važnosti velehradskih kongresov. Dne 14. julija zjutraj bo slovesna vzhodna liturgija in potem otvoritev kongresa. Potem bodo tri dni znanstvena in praktična aktualna predavanja o delu za edinost, o liturgiji, veri in o cerkvenih zbiorih. Med predavatelji so štirje profesorji papeškega Vzhodnega instituta s škofom M. d'Herbignyem na čelu, dalje P. Salaville, dr. Dvornik, dr. Salajka, dr. Václav, dr. Sypij, dr. Maklakov (Rus), dr. Vilinskij (Rus), trije Poljaki i. dr. Udeležbo je med drugimi obljubil pet škofov vzhodnega obreda in ruski pravoslavni škof Serafim. V velikem številu bodo sodelovali pravoslavni Rusi. Kongres bo zaključen v nedeljo, dne 17. julija. Zaključnih slavnosti se bodo udeležile množice moravskega ljudstva v slikovitih narodnih nošah. — Udeležniki imajo 33% popusta na češko-slovaških železnicah. Priglasne sprejema Magr. Fr. Jemelka, Olomouc, Wilsonovo 16.

† Dr. Franc Ošlay

Slov. krajina, 4. julija.

Nenadoma je prispela vest, da je v Budimpešti umrl profesor dr. Franc Ošlay, prekmur.ski rojak. Rodil se je v Piloveh v bogojinski župniji 2. oktobra 1883. Gimnazijo je študiral v Moštru. Po maturi se je vpisal na filozofsko fakulteto v Budimpešti, kjer je poslušal zgodovino in klasično filologijo. Po študiju je služboval po raznih krajih, končno na gimnaziji kralja Matije v Budimpešti. Minulo jesen je hudo zbolel ter iskal zdravlja na sosednem Slovaškem, odkoder je sporočil o božiču znanca akademiku, da se bo kmalu ozdravljen vrnil in poslal razne zaprosene podatke. Toda ni bilo več glasu o njem... Umrl je. Rajni dr. Ošlay je bil med redko svetno inteligenco iz Slovenske krajine, ki se je izsolala za madjarskih časov. Ljubil je svojo ožjo domovino, kamor se je vračal vsake počitnice. Rad bi bil profesor na gimnaziji v Soboti, če bi mu bilo mogoče. O njegovem ugledu pričča dejstvo, da je bil med svetovno vojno šolski nadzornik za okupirano srbsko ozemlje! — Bil je tudi znanstveno delaven, o čemer še nimamo natančnejših podatkov. Sodeloval je v Mokolovi »Domovini« 1920—22 s članki o prekmurški zgodovini, cerkvenem slikarstvu, narodopisni razdelitvi i. dr. (Gl. o tem še Časopis za zgodovino in narodopisje 1932, 56). Kljub madjarofilski tendenčnim odstavkom, ki mu niso prihajali iz srca, se kaže v njih nežna ljubezen do domačije. Pisal je tudi v madjarsčini, n. pr. o prosveti v Jugoslaviji. — Bil je Slovenec, ki mu je tragična usoda naravnala pot v tujo kulturo, v čemer med našimi rojaki ni edini. Počivaj v Bogu!

— Pri haemeroidah, zaprtju, ranitvi črevesa, tvorih, pritisku vode, bolečinah v križu, tesnobi in prsih, utipanju srca ter omotici dosežemo z uporabo naravne »Franz-Josef« grenčice vselej prijetno olajšanje, večkrat pa celo popolno ozdravljenje. Strokovni zdravniki za notranje bolezni predpisujejo v mnogih slučajih vsak dan zjutraj in zvečer pol kozarca »Franz-Josef« vode. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Mirko Kunčič:

Vrnitev

(Konec.)

Kakor podtalne sence se premikajo, se opotekajo izmognjeni in okosteneli iz kota v kot umirajoči. Presedajo se s postelje na posteljo. Povešajo glave nizko na prsi. Izpogovorijo zdaj zdaj pridružen in plaho, kakor da jih je lastnega glasu strah, nesmiselne besede med seboj — in se pogreznijo spet v topo premlevanje tišinskih misli. Drugi ležijo nepremično na ležiščih in povsem mrliški so že njihovi obrazi. Le včasih jim komaj opaženo vzdrhtijo priprte veke, kakor da se hočejo otresti zapoznele solze, ki sili zagrenjena vanje; nervozno se jim razgibljuje brezkrvna ustna, kakor da hočejo iztisniti iz sebe bolečino, ki se je žgoča zagvozila v grlu. In spet otrpnejo. In se včasih, a zelo poredkoma, tudi nasmehejo. Glupi sanji morda, morda mimoidočemu spominu. Truden in nevesel je ta nasmeš, tako truden in nevesel, da si bolj žalosten ob njem, kakor ob najkrvavejšem joku —

S svetloste ubranimi koraki je stopal popotnik skozi spalir železnih postelj, mimo verige ohromelih duš. Vprašujoče oči umirajočih so leno grabile iz polmraka — napol zastrta so bila okna — in se tipaje zgostile na njegovem bolno zasenčenem obrazu. Srce mu je stisnil žgoč spomin. Daleč je bil, ko ga je doseglo pismo. »Pridite!« mu je pisala sestra iz hiralnice. »Vaši materi so dnevi šteti. Odpustila vam je vse — odpustite še vi njej!« Haha, na kolena si se ponižala pred menoj, stankal je pomislil takrat in nekaj kakor pozno zadostženje in okrutno zmagoslavje je leglo vanj. Ona je bila vsega kriva. Hladno in brezdušno je gledala, kako brezplodna so bežala mimo

Žaloigra dveh bratov

Brat s koso ubil svojega brata

St. Jurij ob juž. žel., 6. julija.

Na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda, dne 4. julija se je zgodil strašen uboj v vasi Ogorce pri St. Juriju ob juž. žel. Dvignil se je brat na svojega brata in ga ubil.

Do uboja je prišlo tako-le: Brata Tomaž in Janez Jančič sta se naselila sem iz Lemberga še za časa svetovne vojne. Oba sta podedovala vsak svoje lepo posestvo. Dolga leta sta si bila oba brata v dobrih odnosih. J. Jančič je bil v vojni v najboljših odnosih. Zadnja leta pa je nastal med njima malenkosten prepri, za katerega je dal povod ostanek neke dedščine. Iz prepri se je po lagoma razvilo sovraštvo, ki je privedlo do strašni hposledice.

Na dan 4. julija tega leta so bili otroci enega brata pokosili na njivi, ki se dotika posestva drugega brata, nekaj pšenice. To so takoj opazili otroci drugega brata, ki so to povedali svojemu očetu. Oče, nevoljen nad škodo, ki je bila naprav-

ljena, začne zmerjati svojega brata, češ, da ne pazi na svoje otroke. Tako je nastal hud prepri; začela sta se zmerjati med seboj, obrekovati in to tembolj, ker sta bila oba tudi nekoliko vinjena. Iz prepri se je razvil tudi pretep. Vsak je pograbil to, kar je pač bilo pri rokah. Brat Tomaž Jančič je pograbil senene vile, brat Janez pa koso, ki jo je ravno klepal. Tomaž je v svoji veliki jezi udaril svojega brata Janeza z vilami po glavi in ga še z vso silo z roko udaril za uho, da mu je prebil bobnič. Janez je vsled silnega udarca padel na zemljo. Potem se je bliskovito naglo dvignil, pograbil koso in udaril brata Tomaža z ostrino na prsi. Sledila je katastrofa. Udarec je bil usoden. Zamah s koso je bil tako silen, da je presekla ključnico, prerezal levi del pljuč in glavno dovodnico. Tomaž je padel na tla in umrl v par sekundah.

Zopet žalosten dokaz, kam privede sovraštvo med sosedi. Kdor sovraži svojega brata, je njegov ubijalec.

Hudo neurje v Bosni

Sarajevo, 6. julija.

Iz raznih krajev Bosne poročajo o hudem neurju, ki je povzročilo silno škodo. Nad občino Jabuko pri Foči se je utrgal oblak in je nalive trajal dve uri. Nastala je nenadoma velika povenjen. Voda je odnesla nad 200 ovac in goveje živine. Poleg tega je voda odnesla pet mlinov in suknjarno. Pri Ustikolini je voda vzela 25 metrov

dolg most in porušila 300 metrov ceste Foča—Gorazda, tako da je promet onemogočen. Tudi v Zenici je divjalo hudo neurje in je strela udarila v električni drog poleg hiše derviša Derveniča. Strela je z droga odskočila v hišo in udarila v sobo, kjer se je nahajala 9letna hčerka Derveničeva Fadila. Bila je takoj mrtva. Tudi most na cesti proti Travniku je odnesla voda in je promet ustavljen.

Jubilej uspešnega dela našega rojaka v Franciji

Te dni je praznoval g. Anton Trampič, naš rojak s Koroške, 35 letnico, kar je bila ustanovljena pivovarna Les grandes brasseries de Champigneulle. On je bil namreč ustanovitelj te pivovarne, ki je ena največjih v Franciji, saj znaša njena letna kapaciteta nad 400.000 hl. Pivovarna se nahaja blizu Nancyja.

Kot mlad deček 16 let je prišel pred 55 leti v Francijo in mu je po trudapolnem delu v pivovarski stroki uspelo l. 1897, torej 20 let po svojem prihodu v Francijo, ustanoviti omenjeno veliko pivovarno, ki se odlikuje s svojimi prvovrstnimi izdelki, saj lahko uspešno konkurira uvozu nemškega piva, katerega kakovosti so znane. Tehnično je pivovarno spravil do sedanje višine. Je namreč tudi večinski delničar in glavni ravnatelj podjetja. Prirejena mu je bila velika proslava, ki je pokazala, kako cenijo Francozi njegovo delo. Za nas je

važno to, da je bil Trampič vedno odjemalec savinjskega hmelja, katerega kakovost dobro pozna. V njegovem obratu vlada med njim in delavstvom pristrano razmerje, svojim delavcem je v resnici »patron«, kakor pravijo Francozi. Številnim čestitkam se pridružujemo tudi mi!

Uspeh našega rojaka v Parizu

Pariz, 5. julija.

Te dni se je vršil v Parizu velik mednarodni koreografski konkurz, ki se ga je udeležilo 22 baletov iz desetih držav. Med sedmimi nagrajenimi baletji je tudi nagrajen balet Slovenca g. Pina Mlakarja, ki je nastopil z baletom »Un amour de moyen age« — ljubezen iz srednjega veka. Prireditel konkurza je bila prva te vrste v Parizu in kot mednarodna kompeticija gotovo ena največjih tovrstnih prireditel po svetovni vojni. V juriji so bili od Francije predvsem Rolf de Maré in direktor opere Masson, od strani Nemčije Rudolf von Laban in Max Tarpis, za Rusijo Volinin in princ Volkonsky

Gasilski jubilej

Proslava 50 letnice obstoja gasilnega društva v Begunjah pri Lescah.

V Begunjah se pripravljajo za Urhovo nedeljo, 10. julija, slovesen dan. Gasilno društvo proslavi 50 letnico obstoja. 50 let je dolga doba. Zato se spodobi, da bo praznovanje jubileja čim najbolj slovesno. Pričetek slovesnosti bo že na predvečer. Naši elektromonterji se bodo potrudili, da nam v večerni mrak pričarajo veličastno razsvetljavo, v kateri se vrši po kraju obhod z vro blejsko godbo na pihala. Višek predvečernih slovesnosti pa bo gotovo pevski koncert, ki ga priredi v dvorani »Gasilnega doma« naš operni pevec g. Svez-

tozar Banovec.

Za nedeljo pa pričakujemo dohoda številnih tovarišev gasilcev iz vse Gorenjske. Ob 9 zjutraj se bodo zbrali uniformirani gasilci pred »Gasilnim domom«, odkoder odkorakajo z godbo na čelu v župno cerkev k sv. maši. Po cerkvenem opravi se pa vrnejo pred »Dom«, kjer se vrše slavnostni govori.

Po popoldanski službi božji pa imamo v načrtu pravo gasilsko veselico s sodelovanjem godbe na pihala v prostorih restavracije »Begunjske«.

Vse narobe! — Kaj? Bolečine v glavi? Zakaj vendar ne vzamete Aspirin tablete?

Proti prehladu, revmatizmu in bolečinam

Aspirin tablete

pristno samo v originalnih omotih.

— Odobreno od Ministrstva Socialne politike i narodnog zdravlja S. Br. 8104 od 16. 5. 1932.

Občni zbor Slovenske Matice

Kakor običajno, se je vršil 27. junija t. l. občni zbor Slovenske Matice v društvenih prostorih. — Odbor je predložil društvenikom izrpana poročila o svojem delovanju ter je poročal o književnem programu za bodoče leto. V letu 1933 izda SM nadaljevanje dr. Cankarjeve Zgodovine likovne umetnosti, v katerem zaključijo avtor gotiko. Knjiga bo zopet opremljena s številnimi ilustracijami. Nadalje izide v prihodnjem letu dr. Ehrlichova knjiga o koroškem plebiscitu. V velezanimivem delu bodo objavljeni dokumenti, ki šele sedaj pojasnjujejo zakulisne borbe na mirovni konferenci. Javnost pričakuje z umevno nestrpnostjo knjige, ki bo za slovenske kulturne razglede svojevrstno pomembna. SM je ugodila tudi želji, ki so jo izrazili člani in je sklenila izdati poleg nadaljevanja Tolstega »Vojne in miru« še četrto leposlovno knjigo, za katero objavijo časopisi poseben poziv. Nekateri društveniki, med njimi dr. Kraigher in prof. Leben so na obnem zboru stavili odboru zanimive in tehtne predloge, ki jih je odbor z veseljem sprejel ter jih bo poskušal realizirati. SM bo svoje članke čimprej obvestila o novih smernicah, po katerih bo odbor dosedanje plodonosno delovanje, za katero je prejel priznanje, čimbolj razširil in poglobil. Predsednik je pozval nato vse navzoče, da se oddolže spominu na nekdanjo odborico, pokojno pesnico Vido Jerajevo. Ob zaključku je predsednik poudaril, da z radostjo pozdravlja zanimanje, ki vlada med društveniki za SM, našo prvenstveno institucijo.

Smrt pod zabojem

Šoštanj, 6. julija.

Posestnika Zurmana v Pesjem je preteklo nedeljo zadela težka nesreča. Popoldne je bilo, ko se je za skedenjem igrala gruča vaških otrok; zraven je bil tudi 6letni posestnikov sinček Ferdo. Otroci so si med veselim živzavom domislili in začeli plezati na k steni prislonej zaboju za prevažanje gramoza. Naprava pa je naenkrat izgubila ravnotežje, zvrnila se je in pokopala pod seboj malega Ferda. Udarec je bil tako hud, da mu je zdrobil prsni koš. Domači so takoj poklicali zdravnika, ki pa ni mogel rešiti mladega življenja. O mraku je nesrečni otrok izdihnil.

Huda suša

Slov. krajina 6. julija.

Vsa obširna ravnila od Dolnje Lendave do Radgone, od Mure do Hodoša nudi te dni žalostno sliko. Zalosten je pogled na polja, na travnike, na vrtove in na sadovnjake. Povsod se kažejo sledovi umiranja...

Po vsej Slovenski krajini vlada grozna suša. Vsi sosedni kraji so bili od časa do časa deležni blagodejnega dežja, Slovenska krajina ga pogreša že od spomladani sem. Le trikrat je deževalo neko liko bolj, drugače pa je parkrat le nekoliko rosilo, tako da se je za hip trava namočila...

Suša navdaja ljudstvo z grozo. Vsak se vprašuje, kaj bo? Letina je bila že lani slaba, tako da so vse zaloge že zdavnaj porabljene in mnogi trpijo pomanjkanje. Za naprej se tudi ne obeta nič dobrega. Sena je že premalo. Otave ne bo, ako bo suša še nekaj časa pustošila. Drugih pridelkov bo tudi malo in tako se prebivalstvo boji splošnega pomanjkanja. Dežja ni od nikoder. Od časa do časa se lepo zaoblaci, a vsi oblaki brez dežja oddrvijo dalje. Suša je za vso Slovensko krajino, ki je že itak dežela pomanjkanja, katastrofalna.

Zahropel je, zajecjal v blaznem strahu in se omotično opotekal nazaj.

»Matil! Saj nisi ti... Moj Bog, kaj naj to pomeni?«

Zgrabil se je za glavo (mračna slutnja mu je zaključvala v sencih) in zakrilil z rokami obupno po zraku, kakor da se hoče ubraniti spominov, ki so se jeli od vseh strani plaziti k njemu in se mu krotoma rezati v obraz... Zavetel z darovi je zdrknul na tla in se odvil. Objetno so se zakadile pomaranče iz njega. Zakotalile so se v divjem begu pod posteljo in se tam škodoželjno potuhnile, poskrile...

Starka z osinelimi ustnicami se je visoka in koščena postavila pred njega in prestrašeno izgoltala:

»Kaj se je zgodilo? Ali vam je slabo?«

Kolobaril je kakor pijan in iskal z okrvavljenim pogledom med njimi, ki so liki duhovi iz onega sveta jeli zmedeno prerivati okoli njega, njen mili obraz.

»Matil!« — se je holostno trgalo iz srca.

»Matil!« — se je porogljivo odbijalo od gluhih sten...

Starka z osinelimi ustnicami se je pokroviteljsko motovila okoli njega in sočustvovala:

»Ali ni prava? Koga iščete potem?«

Zaslutila je mahoma vse in se s svetlim krikom udarila ob čelo:

»Jezus! Ali Polajnar morda?« Melanholično je nagnila glavo in uravnovesila glas v svečanem udarek: »Potem ste prišli prepozno. Umrla je ponoči. Odnegli so jo v mrtvašnico.« Pokazala je z roko v desni kot: »Tam je bila njena postelja!«

Sanjsko ves razdvojen in zgubljen se je opotekal po stopnicah navzdol.

O, saj ni mogoče, o, saj še ni vse izgubljeno! Prestopil bo prag mrtvašnice. Pohlevno in vdano ga bo prestopil, kakor se spodobi za hudodelca, ki nosi znamenje. In bo njen gost. Sklonil se bo nad njeno krsto, samo za trenutek se bo sklonil in ji otrl bridkost z oči. Ah, in takrat — takrat... Komaj za spoznanje, za njanso slutnje bodo vztrepetale njene veke. Vztrepetale bodo in se odprle na stečaj. In bo pogled njenih oči tako topel in mil, da bo sreče in blagoslova dovolj do smrti...

O, saj ni mogoče, o, saj še ni vse izgubljeno! Prestopil bo prag mrtvašnice. S krvavečim srcem v rokah ga bo prestopil, po kolenih se bo splazil do nje, skesani sin. Nagnil se bo k njenemu truplu, samo za trenutek se bo nagnil in ji dahnul na čelo tih poljub. Ah, in takrat — takrat... Čisto naravno, komaj vidno se bodo zglenile njene ustnice, zglenile se bodo in mu zaspetale v odpušcanje besede, ki jih je iskal na svojih romarskih poteh vse dolge dni in jih ni našel nikoli. Besede, ki je v njih vir vseh sladkosti in lepote — vera, upanje in ljubezen —: Pozdravljen, moj sin! —

Veselo so zaplapolale sveče v špalirju, opojno zadehtle rože ob vznožju odra.

»Matil...!«

Niso vztrepetale njene veke, niso ga pogledale mrtve oči.

»Matil...!«

Niso se zglenile njene ustnice, ni ga pozdravilo otrplo srce.

»Matil...!«

Z zaprtimi očmi, s stisnjenimi ustnicami se je vzpela pokoncu in naperila pest —

»Natanko na levo sence si me udarila, mati, natanko tja, kamor sem udaril jaz tebe nekoč!«

Zgrudil se je na kolena in je bil od groze in bolečine do blaznosti strt.

Ljubljana

Dve žalostni iz odgonskega zapora

Ljubljana, 7. julija.

Na mestnem magistratu, v odgoneskih zaporih, se danes sprejema troje nesrečnih bitij, četirto pa, komaj pol leta staro, leži na pernici in ne ve, ne sluti, kaj se okoli nje dogaja. To bitje je med temi štirimi najbolj srečno. Njegova mati, ki ima obraz mnogo starejšje ženske, pripoveduje o svojem izgubljenem življenju: »Stražnik me je prijel iz Ptuj. Od tam so me izgnali v Ljubljano, ker sem sem pristojna. Moja otročička sta morala z menoj. Tončku (deček se privije k materi, ko govori o njem) je šest let, punčki pa šest mesecev. V motniški obdobji imam stanovanje, živeča pa ne morem dobiti. Iskala sem ga povsod, nazadnje sem bila pri svoji zlahtni v Slovenskih goricah, pa tam nisem mogla zaslužiti prav ničesar razen hrane. Povsod sem iskala dela, pa me nihče ne sprejme, ker imam dvojce otrok.«

Žalostno življenje te matere je naslednje: Zenska je že štiri leta brez vsakega zaslužka. Sem in tja dela na polju, pozimi strada, da je črna, in glavna skrb ji je vedno, da bi spravila nekaj desetakov skupaj za najemnino stanovanja v Motniški. Motniški župan ji je napisal prošnjo na pristojno ljubljansko občino za malo podporo, da bi imela reva vsaj za najemnino. Ta prošnja je sedaj bogve kje. Morda niti v Ljubljano še ni prišla. Reva je za zaslužkom preromala že vso Slovenijo, podporo je dobila sem in tja v Trbovljah, v Kranju, v Sočanju, v Zagorju, v Konjicah, v Celju, v Litliji in zopet v Celju in drugje. Ko v Slovenskih goricah nazadnje ni mogla ničesar zaslužiti, se je hotela v Ptuj, kamor je priromala po dolgi poti peš, pognati z mosta v Dravo z obema svojima otrokoma. V zadnjem trenutku so ji to preprečili, nato pa jo poslali v Ljubljano. Sedaj na magistratu ugičujejo, kaj bi s to družino. Kakor je mati vsa izčrpana in očitno življenja trudna, tako sta otroka lepa. Deček je še dobro rejen in živahen, z veseljem je dobro jed, ki jo je skuhala soproga mestnega ječarja g. Jezovskega. Vljudo pozdravlja vsakega obiskovalca, mestnega ječarja g. Jezovskega pa prosi, če bi mu mogel dati kakšno žarnico. Ječar mu res prinese izrabljeno žarnico, s katero se deček začne igrati. Mati pripoveduje, da je fantičku elektrika čudež vseh čud. V sedmih dneh oddelek pa te preseneti pogled na ljubo deklico. Vsa je v belih povojih, lep, krasen otro-

ček in ječarjeva gospa ne more prebrati te uboge matere, ki kljub svoji revščini in preganjanju tako skrbno neguje malo dojenko. »Boj! kakor malo katere mestna dama!«

Mater je zadel pred dnevi še ena nesreča. Stopila je na žebelj in si zastrupila nogo. Bosa mora sedaj zavezano nogo stopati po kamenitem tlaku mestne ječe, v rokah pa jo muči revmatizem, tako, da niti svoje ljubljene hčerke ne more prenašati v naročju. Vsa bedna družinica sedaj čaka, kaj se bo z njo zgodilo. Mati pričakuje zdravnika, deček čaka, da bi se igral s sovrstniki in da mu ne bi bilo treba vzdihovati v mrkem zaporu. Vsi trije čakajo usmiljenja mestne občine, usmiljenja vsaj za uboga, bedna otročička.

Malo vstran od te družinice stoji osamljen deček svetlih in jasnih oči. Predvčerajšnjim je na sv. Jakoba trgu pocukal stražnika za rokav in mu plašno dejal: »Gospod stražnik, tako rad bi nočel kje spat!« Stražnik je po svoji dolžnosti odvedel 14 letnega dečka na policijo, kjer so ga spravili za eno noč v zapor, nato ga pa izročili mestni odgonski postaji. Deček je povedal, da je doma s Sela pri Vodicih, ime pa da mu je Ivan Kristan. Povedal je dalje, da je bil za pastirja pri nekem kmetu na Skarčeni. »Gospodar je preveč pil, potem so mu pa krave prodali. Meni pa so dejali, naj kar grem, ker ne bom pasel več krav. Iskal sem službo vse do Ljubljane. Ko sem prišel v Ljubljano, sem teden dni nosil gospe košare in so mi dale kakšen dinar. Kupil sem si kruha, tako da nisem bil lačen. Spal sem dve noči v neki kuhinji, potem pa v nekem hlevu. Nazadnje so me še iz hleva zapodili. Deček je zaupal ječarju željo, da bi rad našel kakšnega ključavničarskega mojstra, pri katerem bi se izučil, potem »bi pa rad postal strojevodja!« Deček je videl odkrit in zelo prijeten in nikakor ne izgleda kakor kakšen potepenko. Pove, da sta mu roditelja umrla pred petimi leti, soče pol leta prej kakor mati. Z magistrata bodo pisali v Vodice, da kaj natančnejšega zvedo o tem dečku, potem bodo pa še videli, kaj bodo s tem zapuščenkom.

To sta dve zgodbi, dve žalostni, iz mestnih odgonskih zaporov. Popoldne pa je odgonska postaja že dobila še nove goste. Štiri moške, ki so brez dela in brez cilja taval po Ljubljani, pa jih je prišla policija in jih dala izgnati.

Dr. Debevec

bo v času od vsehvi 14. julija do 14. avgusta ordiniral le 2. in 3. avgusta od 10 do 13.

vodkinje. Zahteval pa je od njih kavicje 2—3000 dinarjev. Še predno je mogel svoje sleparske narčve — zakaj likalnice sploh ni imel — dobro izvesti, pa mu je policija preprečila nadaljnje sleparije.

○ Vlom v Zgornji Šiški. V stanovanje železničarja Franca Kulja v Zgornji Šiški je vlomil v noči na večer neznan tat. Odnesele je več moške obleke in perila v vrednosti okrog 3000 Din. Policija je prišla tri osumljenice, ki pa trdovratno taje krivdo. Preiskava pri njih tudi ni imela nobenega uspeha.

○ Nočno službo imajo lekarni: mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in mr. Hočevar, Celovška cesta 34.

Kranj

Pozdravljen novomašnik! Ta teden se nahaja v naši sredi g. Fortuna France, ki je prišel v Kranj v nedeljo ob 6.15 popold. iz Ljubljane in je bil prav prirčno sprejet. V farni cerkvi bo daroval v nedeljo 10. julija ob 10 prvo sveto mašo. Farno cerkev že krasi z vencem in pripravljajo za sprejem novomašnika. V Kranju, kjer prej daljšo dobo ni bilo novomašnika — domačina, je to sedaj v teku zanjnih dveh let že druga nova maša Kranjčana.

Pogreb orožnika Narančiča. V sredo ob 11 dopoldne so na kranjskem pokopališču pokopali orožniškega kaplarja Narančiča Stojana, ki je našel tragično smrt na Jezerskem preteklo nedeljo, daleč od svojcev in domačega kraja. Pri pogrebu so ga spremlili stanovski tovariši, zastopniki oblasti in uradov ter nekaj občinstva. Ker je bil Narančič pravoslavne vere, je cerkvene obrede opravil prota iz Ljubljane. Naj mu bo lahka slovenska zemlja!

Kako se je v resnici izvršil uboj na Jezerskem

Nesrečni alkohol glavni krivec

Kranj, 7. julija.

V torkovi številki, dne 5. julija smo orisali sliko uboja orožniškega kaplarja Stojana Narančiča na Jezerskem, na podlagi informacij, katere smo smatrali za povsem verodostojne in objektivne. Naknadne ugotovitve, tako preiskava s strani orožniške postaje, kot izjave in prve izpovedbe aretiranih fantov Kerna, Dolinška in Pavlina, so pa odkrile čisto nasprotno in drugačno sliko, ki je bila v prvem poročilu podana in katere kaže, da je bil orožnik Narančič v nesrečnem slučaju popolnoma nedolžen in popolnoma na svojem službenem mestu ter je postal žrtev divjega napada pijanih fantov.

Jezersko je letovišče in kot tako mora vestno skrbeti skrbeti za svoj ugled in renome, da tuji uvažajo red in mir na svojem letovanju. Ker je Jezersko tudi obmejni kraj, je še tembolj treba orožništvu in financii poostrenejše paznje, da se promet, ki je v sezoni precejšen, vrši v redu in miru, ker edino pod takimi avspicijami more naglašati svoj letoviški značaj.

Navedeno je že bilo da je bil orožnik Narančič po službeni potrebi dodeljen iz Predvora, da pomagati četi na Jezerskem sedaj v tujski sezoni pri vzdrževanju reda. V nedeljo zvečer je z avtobusom družbe »Avtopromet Jezersko« došel kaplar Narančič iz Predvora na Jezersko. Vsa pijača, katero je pil v nedeljo, je obstojala iz enega kozarca vina in enega malinoveca, kar seveda ni moglo povzročiti pijanosti. Na Jezerskem je bil ustavljen pri Grabnarju nekoliko pred 10 uro, odšel je v kuhinjo in se tam razgovarjal s 3 civilisti. Tam je res naročil 1 liter vina za svoje tovariše, dočim je sam pil malinovec. En kozarec vina je še celo nalil in ponudil enemu izmed poznejših napadalcev, ko je prišel v kuhinjo. V gostilniški sobi se je nahajala skupina jezerskih fantov, ki so bili že vinjeni. Ker se je bilo bati izgredov in ker fantje niso imeli nič več denarja, sta gostilničar in njegova žena že pred 11 napovedala policijsko uro. Fantje pa so začeli po gostilni razbijati z mizami in stoli. Ko je orožnik Narančič ves ta nemir zaslišal v kuhinjo, je takoj pravilno ocenil svoj položaj. Pri Grabnarju je sedaj že kakih 10 gostov na letovišču. Četudi ni bil v službi, je Narančič

takoj uvidel, da mora v interesu miru samega in v interesu letoviščarjev napraviti red. Prišel je iz kuhinje v sobo in tu začel fante miriti, ti pa so ga nahujskani napadli. Vendar pa v gostilni ni prišlo do hujšega incidenta in posrečilo se je fante spraviti iz gostilne. Tedaj se je pred gostilno zbrala množica ljudi, ki so prišli eden iz lokala, drugi po poti mimo, čevjar Skuber in iz svoje hiše. Fantje so se naprej kričali in zopet jih je moral orožnik miriti. Pozival jih je, da se odstranijo. V tem hipu je skočil iz srede fantov Dolinšek in hotel orožnika napasti. Ta pa, dasiravno bi smel rabiti orožje, je fanta samo odrinil nazaj. Dolinškov tovariš Pavlin je pa skočil k ograji, tam izpravljal en kol, ki pa se mu je zlenil in nato še drugega ter napadel orožnika. Slednjemu se je z revolverjem v roki posrečilo ustrahovati napadalca in mu odvzeti kol. Ko je bil Pavlin tako razorožen, je orožnik spravljal revolver nazaj v torbo, dasiravno bi smel orožje tudi rabiti. Tako zelo se je izogibal operirati z revolverjem. Ves dogodek se je odigral po bliskovito in naenkrat so ga nahujskani fantje obkolili od vseh strani, ga prišli eden za prsi, drugi za roko in v tem napadu je padel Narančiču kol iz rok, ki so se ga polastili napadalec in s kolom pobili Narančiča na tla. Potek poboja je gledalo več oseb.

Stojan Narančič je bil eden izmed najbolj mirnih in vestnih orožnikov. Ni ne pil, ne kadil, ter je natančno izpolnjeval ukaze svojih predpostavljaj. S svojim zaslužkom je podpiral mater. Nesrečni slučaj je hotel, da je padel v roke divjim pijanim fantom in je izgubil svoje življenje, ker ga on ni hotel jemati drugim.

S predloženim poročilom je natančno ilustriran ves potek nesrečnega dogodka, ki ravno za Jezersko ne dela prav nič reklame. — Dostavljamo le še, da v svojem prvem poročilu niti v najmanjši meri nismo imeli namena, vreči na pokle orožništva le trohico kakagega madeža. Saj vsi vemo, kako težka, odgovorna in naporna je služba orožništva, ki kot nepristranski faktor čuva in varuje red ter ščiti življenje državljanov. Prepričani smo, da si bo znala javnost prav tako, kot mi, na podlagi obširno podanega poročila ustvariti sodbo, ki odgovarja čisti resnici.

Celje

○ Mestni avtobus objavlja: Celjski mestni avtobus bo razposlal te dni nove vozne rede vseh svojih prog. Opozorja se posebno na izpremenjen vozi red za prog Celje-Mozirje po katerem odhaja avtobus iz Celja za cele pol ure poprej, to je ob 10.15 in ravno tako se vrača iz Mozirja dobre pol ure poprej, to je ob 11.45. Na progah Celje-Mozirje, Celje-Sv. Peter pod Sv. Gorami, Celje-Podsreda (na vseh progah tja in nazaj) ob petih avtobus ne bo obratoval.

○ Izlet Kerkovcev. Kerkova družina priredi v nedeljo, 10. t. m. zjutraj izlet na Svetino. Člani in članice ter prijatelji se vabijo na obilno udeležbo. Zbirališče ob 7 zjutraj pri Javnem skladišču.

○ Kolesarenje po mestnem parku. V mestnem parku je lepa vozna cesta, ki je določena za vozovni avtomobilski in kolesarski promet. Vključ temu pa se v zadnjem času vedno množijo primeri, da se kolesarji ne marajo zadovoljiti s predpisano ceto, ampak jo ubirajo rajše po promenadnih potih mestnega parka, čeprav vedo, da je to prepovedano. Zaradi svoje slabe vesti, vedno v strahu, da jih kakšen stražnik ne zasači, pa potem po prepovedani poti drvijo, da bi se rešili čimprej nevarnosti aretacije. S tem pa so seveda vedno izpostavljeni pešci, zlasti otroci, ki se igrajo po parku, nevarnosti, da jih kakšen kolesar ne podere. Zato se opozarjajo kolesarji, naj se vsaj v lastnem interesu držijo predpisov, ako se že ne marajo ozirati na občinstvo; kajti vsak kolesar, ki ga zasačijo, je strogo kaznovan.

○ Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 9. t. m. naprej do vstetega petka 15. t. m. lekarna »Pri Mariji pomagaj« na Glavnem trgu.

Ptuj

Zverinski zločin na Hajdini, o katerem smo poročali v številki od srede, je prebivalstvo do skrajnosti razburilo. Vse govori o grozovitosti dogodka. Nesrečna žrtev, 13-letna pastirica Marija Kmetec, je bila obducirana v hajdinski mrtvašnici. Komisija, kateri je načeloval preiskovalni sodnik dr. Lipič, je razen v poročilu navedenih poškodb, ugotovila tudi smrtonosne udarce na glavi. Z brestovim oblikovcem, ki je ležal tik žrtve, je zločinec udaril svojo žrtev s toliko silo, da ji je zdrobil lobanjo. Oblikovec je komisija vzela s seboj

kot corpus delicti. Nesrečno žrtev so pokopali na hajdinskem pokopališču.

Predrzen napad v hajdinski šumi. Dne 1. t. m. je šla posestnica Margareta Ferš iz Zgoranje Pristave po opravkih v Ptuj. Približno ob 13. ko se je nahajala v hajdinski šumi, se nenadoma počne nagovarjati. Ker se zanj ni znenila, je pograbila nagovarjati. Ker se zanj ni znenila je pograbila kol in jo pričel pretepati, da se je zgrudila. Milo ga je prosila, naj jo pusti pri življenju, ker ima moža in tri majhne otroke doma. Suroveč pa se ni oziral na njene prošnje, ampak jo je še ležečo obdeloval s kolom. Napadenka je prišla tedaj na vse grlo klicati na pomoč. Obupen krik staslišali Magdalena Puh st. in Magdalena Puh pil, ki sta se slučajno nahajali v bližini dogodka. Ko sta slišali Magdalena Zuh st. in Magdalena Zuh ml., napadalec 35 do 40 let star možki, precej velike in suhe postave, oblečen v plavo obleko in s sportno čepico na glavi, zbežal in izginil v gozdu. Ubojo Margareto Ferš, ki je imela težke poškodbe na glavi in obeh rokah, so jokajočo spravili v bližnjo hišo, kjer so ji nudili prvo pomoč. Orožniška patrulja je preiskala celo šumo, toda brez uspeha. Našla je samo kol, s katerim je zverinski napadalec navajal na ubogo ženo. To je že četrti slučaj da so bile v tej šumi ženske napadene. Verjetno je, da gre v vseh teh slučajih za ene ter iste krivce.

Slovenska Krajina

Lepo uspeša razstava in igra v Bogojini. Že več let povrsti vidimo na bogojanski osnovni šoli razstavo risb in ročnih del deklic, a letos pa se razne lesne izdelke dečkov in igro »Desetnica«, ki se je prednašala v Prosvet. domu pod vodstvom g. uprav. Breliha. Vse je bilo pokazano z veliko voljo, le ureditev razstave nam je lanko leto bolj ugajala in opazili so se tudi nekateri predmeti, ki smo jih že lanko leto videli. S svojimi izdelki sta se odlikovala posebno 3. in 4. razred.

Nova maša v Bogojini. 31. julija bo daroval v bogojanski Plečnikovi cerkvi prvo sveto mašo filovski Hrvat Franc, salezijanec. V Bogojini je skoraj vsako leto nova maša.

Odkritje spomenika bo 31. t. m. Kührju Stefanu v Bratoncih. Spomenik je izdelan po načrtih g. prof. Plečnika in bo kras vsej Slov. krajini.

SHELL TOX

ubija sigurno molje
varuje Vaše obleke

Kulturni obzornik

Ludvik Mrzel: »Luči ob cesti«

(Zbirka domačih pisateljev.)

Skoraj istočasno s Pregljem je izšla v Zbirki domačih pisateljev tudi zbirka črtic in novel z naslovom »Luči ob cesti«. Napisal Ludvik Mrzel. Ta knjiga, ki je od sedaj avtorjeva prva knjiga, pomeni lep literarni dogodek in je pomembna tako po svoji vsebinski usmerjenosti kakor tudi po umetniški vrednosti.

Knjiga je pomembna zlasti z vidika novejšje slovenske literature, zakaj L. Mrzel pripada najmlajši pisateljski generaciji. Poleg M. Kranjca in B. Magajne je Mrzel med mladimi prozalisti najvidnejši in umetniško najdovršenejši. Zavzema pa neko svoje posebno mesto zaradi tega, ker pri njem ne moremo govoriti o pripovedništvu v strogem pomenu besede; on je predvsem lirski, dasi piše svoje stvari v prozi. Tako nadaljuje v nekem smislu literarno tradicijo Meškova in Cankarjevo. Z obema ga vežejo marsikateri sorodne poteze, s prvimi zlasti njegova pesniška čustvenost in meditativnost, z drugim pa izraz. Seveda pa moramo gledati nanj v prvi vrsti s sodobnega vidika, zakaj ne da se tajiti, da je razen teh osebnih značilnosti in potez njegovega temperamenta mogoče v njegovih drobniših črticah, feljtonih, meditacijah in pesmih v prozi zaslediti tudi močne sledove nove sodobne objektivnosti, to se pravi, vsega tistega, kar vzemirja sodobnega človeka.

Povojno življenje se je spremenilo ne le na zunanji, marveč zlasti tudi na notranji. Rodile so se nove ideje, z njimi nove idejne smeri. Poudarjati se je začela predvsem duhovnost, etična stran vsega človeškega udejstvovanja, dalje spontano, po zunanjih normah nevezano življenje. Najglasnejši pa je bil klic na človeku, ki ne bo živel samo zase, ampak bo

svet lastne osebnosti gradil iz zavesti vesoljnega bratstva in duhovno-socialne skupnosti vseh ljudi. To iskanje je postalo nova vsebina novega časa. Vse to je nujno zahtevalo tudi svojega deleža v umetnosti, ki je vedno hodila z roko v roki z življenjem ter ga oznanjevala, ne sicer programatično, marveč radostno in svobodno.

Vse to novo življenje seveda ni prišlo popolnoma nepričakovano. Bilo je mnogo predhodnikov. Pri nas je oznanjeval tega novega idealističnega človeka zlasti Ivan Cankar, zaradi česar je pač razumljivo, da ima novejša generacija marsikaj podobnega z njim. Ivan Cankar je bil kot novoromantizem idealist, ki je grobem realizmu in materializmu nasproti poudarjal svet notranje človeške lepote, zaradi česar je tudi oblikovno in stilno bil v prvi vrsti simbolist. Vse to je v veliki meri značilno tudi za naše mlade proziste, ki še vedno niso pravi epiki v smislu objektivnega pripovedništva. Nagajenje k liriki, refleksiji in simbolizmu pa očituje bolj ko kdo drugi še prav posebno Mrzel, ki zgodbe, fabule, epične snovi skorajda ne pozna. Edina, pa še to samo delna izjema je bolj epično zasnovana novela »Kati«, ki zaključuje drugi ciklus njegove zbirke. Drugače pa je vsa knjiga zbirka osebnih izpovedi in refleksij, drobniš, kratkih spisov, za katere bi komaj mogel rabiti drugačen naziv kakor črtice in pesmi v prozi.

Pisatelj je celo vrsto let pisal le pod psevdonimom Frigid, kar je v slovensko prevedeno njegovo ime: Mrzel, iz feljtonisti, ko ni stremel za toliko po umetniški kvaliteti, kolikor je na rahlo razmišljal o način prikazoval in tudi bičal — dasi sicer ni borben — nazore in dejanja našega časa, se je razvil v pisatelja lirčne proze in dosegel v tem že lepe uspehe, o čemer nam daje najlepši dokaz prav njegova prva knjiga »Luči ob cesti«. O samem sebi nam pisatelj pripoveduje takole: »V svojem življenju so dobe, ko je človek sebi in vsemu svetu tuj, in vsaka mladost je kakor mahnito izenastvo: nai-

prej si bil nekje doma, pa si se poslovlil in si šel, zdaj si na cesti in prav nič ne veš, ali je kje konec poti, in ali je kje hiša, pri kateri se boš upal nazadnje potrkati. In tako hodiš okrog, povsod iščeš poti, po vseh knjigah, pri vseh ljudeh, pri vseh stvareh, povsod iščeš stee domov in daj ko hodiš, iščeš in izprašuješ, bolj si daleč stran.« S temi besedami se je Mrzel sam najbolj označil. Kakor vsak idealist, je tudi on v bistvu romantik, iskavec in romar za idealom nove, čiste in nepotvorjene človečnosti. Ta motiv izganjanstva in brezdomstva, motiv »romanjac«, ki je bil Cankarju služil za prispodobno človekovega življenja, je tudi Mrzlu postal poglavitni motiv. Cesta je eden izmed najbolj poudarjenih njegovih simbolov. Kot umetnik je subjektivist: Svoje življenje predvsem kleše v umetniške like, podobe in izpovedi. Po vsebinski strani pa lahko zasledimo v njegovih stvareh zlasti troje: osebo žalost, dalje človekovo nemoč pričo ogromnosti življenja in njegovo voljo do lodelovanja ter vero v bodočnost novega človeka in pa refleksijo. Ker se motivno, pa tudi v podobi in izrazu ponavlja, vpliva kdaj monotono ter bi bilo zbirki v celoti v prid, če bi bil izpuštil to in ono. Vendarle pa je knjiga, ki je razdeljena na tri ciklične dele, lepa priča mlade slovenske literarne tvornosti.

Zdi se mi potrebno, da dodam h koncu še nekaj pripomb. V stilističnem pogledu srečujemo pogoste aforizme, v pesniško jezikovno podobo odele misli in nazore o svetu, vprašanja, dvome in odgovore na bolečino sveta. Prav tako pa si čustveno poiske prispodob, simbolične podobe, kakor v liriki. Zgodba je vedno le okvir in ozadje za psihološko doživetje.

Subjektivist je, sem rekel, svet lastne notranjosti nam razodeva v svojih spsih. A vendarle je brat vsakemu izmed nas, v teh pesmih se nam odkriva duhovna podoba človeka, ki je v trpljenju, ljubezni in dobroti en sam. Zakaj subjektivizem, pot v notranjost pri sodobnem umetniku je treba razumeti v univerzalističnem, kolektivnem smislu. To je iska-

nje dna, kakor je rekel Ivan Cankar, resnične naše notranjosti, našega bistva. Taka subjektivnost ni egocentrična, kakor je bil subjektivizem impresionizma, kjer človek ni iskal vase kot osebnosti, kot duhovno in etično bitje, marveč se je izživljal le na površju svojega individualnega sveta, v čutnih dražljajih in menjačih se trenutkih ugodja ali neugodja. Sodobni poudarek osebnosti in njene individualne notranjosti pa je obenem pot v skupnost. Človek, ki je tako na duhoven način našel samega sebe, se ves lep in svetel vrača tudi k stvarim, ki so mu kakor sestre, in k ljudem, ki so mu vsi bratje.

France Vodnik.

★ Robert Hugh Benson: Gospodar sveta. Kakor smatramo dela Julese Vernea za plod pisateljeve domisljije, ki je točno predvidevala razvoj moderne tehnike, tako moramo smatrati danes roman znamenitega angleškega pisatelja in konvertita R. H. Bensona: »Gospodar sveta« za preroško tvorbo, ki naj bi pokazala, v katerem pravcu se uresničenje stara prerokba o Antikristu. Roman, ki je bil napisan leta 1907, očituje tako bister pogled v bodočnost, da ga danes, ko se je marsikaj tega že uresničilo in ko postajajo tudi vse druge vizije pisatelja čedalje bolj resničnost, moremo čitati — ne glede na napetost dejanja in pretresljivi zavesti, da vsakdanja resničnost od danes že presega tvorbo bujne domisljije iz leta 1907. Roman, ki se v pisateljevi domisljiji odigrava okrog leta 2000 in prikazuje konec sveta, je v svojem bistvu skoraj verna zrcalna slika naše današnje vsakdanje resničnosti. Zato smatramo za našo dolžnost, da opozorimo vsaj na najnovejšo izdajo te knjige v nemškem jeziku (R. H. Benson: Der Herr der Welt, Kösel & Pustet, München), če že slovenskega preveda tega velikega dela nimamo.

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 8. julija: Evgenij III., papež; Elizabeta kraljica.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gosp. Karel Potokar, poslovodja knjigovodstva. Učiteljske tiskarne. Zadel je kap. Pogreb bo v soboto ob pol 6 popoldne. — V Bolgarski ulici 26, je po dolgi bolezni umrl gos. Matija Golobič, uslužbenec tabačne tovarne v pokroju. Svetila jima večna luč! Zalujocim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je umrl g. Ignacij Ilersič, višji poštni oskrbnik v pokroju. Pogreb bo v soboto ob 4 popoldne. Blag mu sponin! Preostalin naše sožalje!

† V Novi vasi pri Ptuj je po kratki, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal gospod Franc Bračič, posestnik in gostilničar. Pokojni je bil tudi predsednik Kmetijskega bralnega društva v Rogoznici pri Ptuj. Pokopali ga bodo danes ob 6 popoldne na župnem pokopališču v Rogoznici. Naj v miru počiva! Zalujocim naše sožalje!

† V St. Juriju ob juž. žel. je dne 6. julija umrl g. Franc Gerzina. V svojem življenju ni bil skoraj nikdar bolan. Na stara leta pa je dobil pred kratkim težko pljučnico, ki mu je pretrgala nit življenja. Bil je dolgo let naš trški župan, nedavno pa je bil razrešen županih in odborniških poslov. Bil je tudi mnogo let cerkveni ključar in podnačelnik Hranilnice in posojilnice v St. Juriju ob juž. žel. Svetila mu večna luč!

Osebnosti

— Odlikovanje. Francoski prometni minister De Monzie je odlikoval s palmo oficirja akademije g. prof. Ivana Beleta v Ljubljani. Diplomlo je g. Beletu včeraj izročil francoski konzul g. Neuville. Čestitamo!

Ostale vesti

— Poziv slovenskim pisateljem. V založbi Slovenske Matice izide za leto 1933 poleg ostalih publikacij še četrta knjiga, ki bo namenjena predvsem slovenski izvirni prozi. Zato poziva odbor Slovenske Matice slovenske pripovednike, da bi do 1. oktobra 1932 predložili rokopise Matičnemu odboru. Knjiga naj obsega 10 pol novih izvirnih novel ali celotno povest v istem obsegu in formatu Knezeve knjižice. Ker bo Slovenska Matica poskušala honorirati sprejeto delo po najvišji izmeri na knjižnem trgu, pričakuje odbor, da bo zanimanje med pripovedniki veliko bolj živahno.

— Seja glavnega prosvetnega sveta v Belgradu. Glavni prosvetni svet v Belgradu ima v juliju v ministru prosvete daljše zasedanje. Na sejo sta odstopala načelnik prosvetnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani g. Josip Mazi in predsednik sekcije Jugoslov. učiteljskega združenja za dravsko banovino g. Ivan Dimnik.

— Odkritje spomenika v Kragujevcu. Sumadija počasti spomin vseh žrtv za osvobodjenje in zedinjenje od Karadjordjeve ustaje do končnega zedinjenja z odkritjem spomenika, ki se vrši 12. t. m., ob 10. v Kragujevcu. Svečanosti se udeležijo Nj. Velj. kralj, patrijarh, kr. vladar, Narodno predstavništvo itd. Vožnja je polovična. Rez. oficirji v uniformi. Legitimacije se daje po U. R. O. I. R., pod-odbor Ljubljana, veljavne so od 10.—15. t. m.

— Sprejem gluhonemih otrok. V gluhonemnico v Ljubljani se sprejemajo za šolsko leto 1932-33 vnovič gluhonemi otroci na prošnjo staršev ali njihov namestnikov. Prošnje v smislu razpisa v Službenem listu z dne 11. junija t. l. je treba vložiti pri ravnateljstvu do 31. t. m.

— Inozemski tisk. Z odlokom ministrstva za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej časopis »Informations-bulletin der Liga gegen Imperialismus«, ki izhaja v Berlinu.

— V Službenih novinah št. 151 so objavljene »Izmenjave in dopolnitve pravilnika o državnih pogodbenih poštah«, dalje »Pravilnik o kontroli hmelja namenjenega izvozu« in »Pravilnik o privatnih loterijah«.

— Nosečim ženam in mladim materam pripomore naravna »Franz-Josef« grenčica do urejenega delovanja želodca in črev. Glavni zastopniki novodobnega ženskega zdravilstva so preizkusili »Franz-Josef« vodo v pre mnogih slučajih kot brezizjemno naglo, zanesljivo in brez bolečin učinkujoče sredstvo. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerij-skih trgovinah.

— Razglas. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje prvo javno pismeno ponudbeno licitacijo za prevzem instalacije električne razsvetljave plina in vodovoda v zgradbah Carinarnice v Mariboru. Licitacija se bo vršila 27. julija t. l. ob enajstih v prostorih št. 38, tehničnega oddelka v Ljubljani, Dvorni trg št. 1. — Uprava državne bolnišnice za ženske bolezni v Ljubljani razpisuje pismeno ofertalno licitacijo za dobavo življenjskih potrebščin ter premoaga in koksa. Licitacija se bo vršila 23. julija t. l.

— Srbskim pravoslavim bogoslovjem je prosvetni minister priznal značaj strokovnih šol s pravico javnosti in bodo odslej absolventi teh šol mogli nadaljevati svoje študije na fakultetah.

— Samostani v Crni gori in agrarna reforma. Kmetijski minister Juraj Demetrovič je odredil, da posestva pravoslavni samostanov v Crni gori ne spadajo pod zakon o agrarni reformi.

— Velik izlet Zagrebčanov na Bled. Zagrebški športni klub »Zeleznik« priredi v nedeljo velik izlet na Bled. Posebni vlak odpelje iz Zagreba okrog polnoči od sobote na nedeljo in pripelje na Bled jutraj ob tritretu na sedem. Z Bleda odpelje zvečer ob četrta na osem.

— Kopališko zdravljenje vojnih invalidov v letu 1932. Zdravljenje vojnih invalidov v Toplicah pri Novem mestu se prične dne 11. julija t. l. in se bo vršilo najbrž do druge polovice avgusta. Vsa ustreza navodila in pojasnila dobe invalidi pri županstvih, okrajnih in mestnih načelnstvih in VI. oddelku kr. banske uprave v Ljubljani.

— Dve angleški ladji v rabški luči. V sredo je priplula na Rab angleška križarica »Revenge« z manjšo ladjo »Blanche«. Posadka obeh ladij šteje 1600 ljudi. Poveljnik kontreadmiral, ki se nahaja na križarki »Revenge«, je obiskal mestnega župana dr. Pezelja, pristaniškega poveljnika in okrajnega glavarja. V rabški luči se nahaja tudi naša flotilja podmornic z matično ladjo »Hrabrie«. Na Rabu je sedaj okrog 700 gostov. Vreme je zelo lepo in ugodno.

— V Crikvenici se malo pozna gospodarska kriza. Meseca junija je obiskalo Crikvenico 1380 tujcev. Od teh je bilo naših državljanov 905, ostali

so bili inozemci. Gostje so ostali v Crikvenici povprečno po 13 dni. Sedaj je v Crikvenici 847 tujcev. V tem niso vštete češke kolonije in razne šole, ki so se po par dni mudile v Crikvenici. Ker so prišle številne prijave iz Češkoslovaške in Poljske, pa tudi iz naše države, bo tekoči mesec promet tujcev v Crikvenici zelo poskočil. Primerjajoč letošnji obisk tujcev z lanskim se opaža, da Crikvenica od vseh naših kopališč najmanj občuti težko gospodarsko krizo.

DAJ sladoled DAM

— Pretrigan tat. Ljubica Misaljevič v Zagrebu objavila v časopisu, da odda sobo. Te dni je prišel v njeno stanovanje mlad elegantno oblečen gospod in jo prosil, naj mu dovoli, da si ogleda sobo. Misaljevičeva je seveda radevolje to dovolila. Gospod si je ogledal sobo in nato dejal, da se bo v najkrajšem času vrnil s svojim tovarišem, ker da je on prišel v njegovem imenu. In res se je čez pol ure gospod vrnil z neko gospodično. Oba sta si ogledala sobo. Nato se je gospod pogajal z gospodično za najemnino, medtem ko je njegova spremljevalka ostala v prvi sobi. Gospod je zadržal Misaljevičovo v razgovoru kakih 10 minut, ker pa se nikakor nista mogla »pogoditi« za ceno, se je uljudno opravičil in odšel skupno s svojo spremljevalko. Ko sta odšla, je gospodična na svoje največje razočaranje zapazila, da je okradena. Zmanjkala ji je biserna ogrlica, vredna 6000 Din, kovčeg, vreden 1500 Din, zlat prstan, uhani, par zlatih gumbov za manšete in še nekatere drobnarije, tako da trpi Misaljevičeva nad 12.000 Din škodo. Takoj je odhitela na policijo, kjer je prijavila to drzno tatvino. Vsaka sled za »gospodome« in njegovo spremljevalko je pa izginila.

*„Vzdržnost je
veselje nad rečmi,
ki jih ne dobivamo.“*

pove Wilhelm Busch. — Časi se spreminjajo. Znanost ter tehnika sta nam v marsičem napravili vzdržnost v veselje. Na pr. pri kavi. Čeprav se moramo vzdržati kofeina radi njegovih dražljivih učinkov na srce in živce, smemo vendarle piti pristno, krasno kavo, — namreč kofeina prosto kavo Hag. Kava Hag je zajamčeno neskočljiva in nudi največji užitek. Ako hočete priznati svojo zdravju, izberite si po pametnem prevdaku kavo Hag! Vsaka dobra trgovina z živili jo ima; tudi v hotelu in kavarni se na željo servira.

— Župnijski urad Ribnica na Dol. razpisuje mesto organista in cerkvenika. Prošnje do 25. julija t. l. Nastop v septembru. Natančnejša pojasnila se dajejo reflektantom pismeno.

— Parna in vročerna kopel OUZD je od 7. t. m. dalje odprta samo dvakrat na teden in sicer ob sredah za ženske, ob sobotah za moške. Kadne in pršne kopeli so odprte vsak dan razen ponedeljkov za moške in ženske.

— Razprodaja. Dne 8. avgusta 1932 ob 9 in ob nadaljnjih dnevih se bodo prodajale na gradu Puchenstein pri Mezi pri Dravogradu, okraj Slovenjgradec premičnine vsake vrste kakor pohištvo, preproge, slike, različna porcelanasta, srebrna in druga posoda, starinski predmeti, posteljina, obleke, knjige itd. Natančnejša pojasnila se daje v pisarni upravnika konkurzne mase dr. Schreinerja Hinka, advokata v Slovenjgradcu. — Okrajno sodišče v Slovenjgradcu.

— Zastrupljenje z gobami se najlažje obvarujemo, ako znamo ločiti strupene in užitne gobe. V knjigi »Naše gobe«, ki jo je spisal naš priznani strokovnjak Ante Beg, so vpisane vse vrste gob, ki rastejo po naših gozdovih. Poleg tega vsebuje knjižica tudi slike v naravnih barvah vseh gob, ki jih opisuje knjižica. V knjigi najdeš tudi obilo receptov kako pripravimo gobo za okusno jed, dalje navodilo kako gobo nabiramo, sušimo in konserviramo. Za vsako gospodinjico, kuharico in nabiralca gob je ta knjižica velike važnosti in jo toplo priporočamo. Cena je 50 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

— »Franz-Josef« grenčica povišuje zmnožnost, da lahko mislimo in delamo.

Slovenjgradec

Kmečko kresovanje. Začudeno so se ozrli naši meščani, ko je na predvečer praznika naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda zaplapolal na divnem zelenem gričku na Gradšču v zvezdno noč svetla, mogočen kres. Radovednost in lepa noč sta privabili na gradski hrib tudi nekaj mladine iz mesta, ki je začudeno strmela v zbor številnih fantov in oancev, ki so prišli iz vse spodnje Mislin-ske doline z našim dobrodušnim Fuxkom v sredini. Molče je stopil iz njihovih vrst inč. Vinko Vrhnjak, posestnik iz Pameč, ter se v lepih besedah oddolžil spominu blagovestnikov, katerim na čast gore kresovi po vsej širni domovini. Ubrano je zavrnil v dol in gozd »Lepa naša domovina«, sledile so gosli in harmonika. Da je bilo tudi nekaj pristranskega smeha, je poskrbel znani in v vsaki pošteti družbi željeni ter obrabljani humorist g. Tertjak. Pri večerji v prostornem domovanju gostoljubnega g. Gradišarja je potem Ivan Vrhnjak, podpredsednik kmetijske organizacije, ki je lepo kresovanje priredila, podrtel predvsem zasluge gg. Cajnka in Lobeja za uspešno prireditve. Kmetijski referent Wernig pa je krepko poudaril, da naj bi bil mogočni kres simbol upanja boljših časov za naše kmetovalce. In nato je zadonela v tiho noč in zeleno Pohorje lepa slovenska pesem.

Črna pri Prevnjlah

Kdor se je letos udeležil na Vidov dan Sol-ske proslave v tukajšnji šoli, je bil prav prijetno iznenaden. Slišal je orkester in pevski zbor samih 7—10 letnih solarjev; pa ne kako jamranje, ampak precizno in korajžno izvajanje razmeroma težkih točk. Bili so to učenci dvorazredne šole v Podpeču, 910 metrov visoko na vznožju kralj Matjaževe gore, večinoma rudarski otroci. Kdor pa se je potrudil dobro uro hoda v hrib, v Podpeco samo, pa je bil morda še bolj iznenaden. Videl je razstavo ženskih ročnih del, ki so jih izvršile učence te »visoke« šole. Vex razred je bil pol krasno vezanih in pletenih stvari od žepnih robčkov, namiznih prtov, posteljnih pregrinjal do najfinejšega perila in vsakovrstnih ženskih ročnih torbic. — Prej bi mislil, da smo v moderni damski konfekciji ko pa v dvorazredni gorski osnovni šoli. Res lepi sadovi naporenega in poztvovalnega dela obeh učiteljev, Ivo-ta in Metke Miheu, ki zaslužita poleg čistitk, ki sta jih deležna, tudi vse priznanje.

Četrta žrtev Drave

Maribor, 7. julija.

Z naravnost strašno naglico se vrste letos žrtve kopanja v Mariboru ena za drugo. Danes beležimo že četrta slučaj smrti v vodi, tako, da so se zadnje tri dogodile skoraj zaporedoma v enem tednu. Današnja smrtna nesreča se je dogodila v Dravi nad mariborskim otokom pod Jelovcem. V reki se je kopala skupina fantov, med njimi Franc Draksler, 22-letni delavec iz kamniške fare. Fant je sicer znal plavati, toda upal si je predaleč v vodo. Ko je zopet zaobrnil h kraju, so mu že pojemale moči. Presunljivi kriki na pomoč so odmevali iz valov. Tovariši so sicer priskočili na pomoč, toda bilo je že prepozno. Glava in roke nesrečnega so se še parkrat pokazale, potem pa je izginil pod gladino. Preplašeni in potrti tovariši so takoj odhiteli k staršem ter jim javili strašno novico. Takoj se je odpravil brat pokojnega v Maribor na reševalno postajo ter prosil, da bi šli iskat v Dravo utopljena, katerega bo reka prinesla skozi mesto. Le s težavo so ubogemu fantu dovedli, da nosi Drava svoje žrtve pod gladino ter je voda tudi tako umazana, da bi bilo vsako iskanje zaman.

— Prevzvišeni vladika dr. Andrej Karlin bo podelil v nedeljo, dne 10. t. m. v tukajšnji stolnici letošnjim novomašnikom zakrament sv. mašniškega posvečenja.

— Nedeljska planinska slovesnost ob krstu planinske kočice na Ribniškem sedlu v nedeljo, obsega sledeči spored: ob 10 sv. maša, nato pozdrav in nagovor ter končno krst in blagoslovitev kočice.

— »Mariborski tedne«. Odbor, ki mu je poverjena organizacija »Mariborskega tedna«, se je sestel k svoji prvi seji v sredo. Na seji se je odbor konstituiral ter izdelal v obširnejšem obsegu program tedna.

— Za olepšanje mestne zunanosti. Mnogo delamo, da bi privabili v mesto tujce, malo pa, da napravimo mesto na došle tujce res najlepši vtis. V poslednje pogloblje spada primerna zunanost mesta in posameznih poslopj, na katero se pri nas premalo dela in pazi. Posebno malo se posveča pri nas paznje okraševanju hišnih oken in balkonov z cveticami, kar izpremeni izgled vsakega, še tako zanemarljivega poslopja. Morda bi kazalo uvesti nekaj let posebna tekmovanja za okrasitev oken in balkonov. Določile naj bi se tudi primerne nagrade, ki bi podžgale hišne lastnike za tako tekmovanje. Po drugih mestih so se taka tekmovanja že odobila in gotovo bi se tudi pri nas.

— Promenadni koncert bo v nedeljo ob 11 v mestnem parku. Na snoredu so: Fučik; Gladiatori; Waldteufel; Dolores; Keler; Francoska veseloigra; Verdi; Fantazija iz opere »Trubadur«; Jurman; Veronika; Smetana; pot-puri iz opere »Prodana nevesta«; Straub; »Jadrane. Dirigira Lojze Žekar.

— Obrat Unione ne bo ustavljen. Doznavamo, da bo pivovarna Union obdržala svoj obrat v Mariboru. Do tega sklepa je je privredila izkušnja, da pride produkcija piva v Mariboru ceneje, kakor pa prevoz iz Ljubljane, ki znaša baje samo za en vagon precej jurjev.

— Pisan svet. Izkaz zadnjega trimesečja o bivanju tujcev v Mariboru nam kaže pisano mednarodno družbo, ki se je mudila v Mariboru. Od evropskih narodov so zastopani vsi, pa še poleg tega številni Američani, južni in severni ter Azijati. Skupno število inozemcev, ki so se v omenjeni dobi mudili v mestu, znaša 1381 oseb.

— Mestni in občinski svet. V torek 12. julija bo seja mariborskega mestnega sveta. Občinski svet pa se sestane k redni seji šele v drugi polovici tekočega meseca.

— Z ogroždem v globino. Pri popraviljanju hiše v Prečernovi ulici št. 8, se je porušilo v torek popoldne postavljeno ogrodje. S tramovjem in deskami je zagrmelo v globino enega nadstropja na odru zaposleni zidar Mihael Stručel iz Krčevine. Pri padcu je zadobil hude notranje poškodbe ter so ga prepeljali v bolnišnico.

— Pomanjkanje vode. Mestno načelstvo razglša: Radi izvanredne vročine in suše, je nastalo pomanjkanje vode v mestnem vodovodu vsled povečanja porabe vode, ki je narasla na 7.000.000 litrov dnevno. Mestni vodovod dobavlja za celo mesto z vsemi na mestno vodovodno omrežje priključenimi sosednjimi občinami na ca 38.000 prebivalcev potrebno množino vode. Pri racionalni porabi se računa po raznih statistikah na glavo in dan 100 litrov, kar bi znašalo za omenjeno število prebivalstva na 24 ur samo 3.800.000 litrov ali 3800 m³ vode. Iz tega je razvidno, da se veliko vode porabi po nepotrebnem, ker nastanejo na eni strani velike izgube vode po defektnih hišnih napeljavah ter klosetih, ki stalno tečejo. Na drugi strani pa se porabi več kot 3.000.000 l vode v luksuzne namene, kakor škropljenje vrtov, hlajenje raznih pijač, vodometi, hlajenje prostorov, prekomerno kopanje i. t. d., katera množina zadošča za celo mesto Maribor v zimskem času. Kljub nepretrganemu obratovanju črpalk podnevi in ponoči, je skoraj nemogoče dobavljati potrebno množino vode. Poraba vode dnevno narasča. Z ozirom na to, je mestno načelstvo mariborsko primorano pozvati prebivalstvo k večjemu štedenju z vodo. Kakor je bilo že prejšnja leta ponovno razglašeno, je prepovedano prevažanje vode iz mestnega vodovoda na druga zemljišča.

— Dobra kapljica gre. Iz mariborske okolice prihajajo poročila, da se vinske zaloge vinogradnikov razveseljuje manjšajo. Ve vinotoči so znatno izpraznili kleti, še bolj pa jih prazni nadrobna prodaja, ki cvele zlasti v najbližnji mestni okolici. V pletenkah in drugih posodah od 5 litrov dalje odnašajo meščani dobro kapljico, ki pride tako po primerni ceni v denar, da sta zadovoljna vinogradnik in kupec. Prorokujejo, da bo zmanjkalo vina v kletih še pred trgažnjo.

— Še ena prošnja kopalcev. Namenjena je onim srečnikom, ki se s svojimi avtomobili vozijo v kopališče na Mariborskem otoku. Večina smatra za svojo dolžnost, da v naravnost rednem tempu preleti kratko progjo, ki vodi od glavne ceste do kopališča in ki je vedno polna pešcev. Če večkrat je za las manjkalo, da se ni dogodila usodna nesreča; če se bo tako divjanje nadaljevalo, pa bo nesreča še gotovo tu.

— Deca se vrača s Pohorja. Prva skupina de-ce se vrne iz počitniške kolonije pri Sv. Martinu na Pohorju v ponedeljek, dne 11. t. m. z vlakom ob 11.19. Starši, oziroma svoji naj jih pričakujejo na glavnem kolodvoru v Mariboru, kjer prevzamejo tudi njih prilago.

— Betnavski ribnik se drži svojo žrtev. Vm napori, da bi našli truplo delavca Pera, ki je utonil v Betnavskem ribniku, so bili doslej zaman. Gasilci iz Radvanja so prevozili s čolnom ves ribnik povprek in po dolgem ter s kavlji pretaknili dno, vendar je bilo iskanje brezuspešno. Najbrže se je telo zapletlo v rastlinje na dnu, da ga tudi voda ne more dvigniti. Kopalce, ki so preje tako številno posekali ribnik, se je polastil strah pred ribniško vodo, odkar se nahaja v njenih globinah že od ponedeljka dalje vtopljenec. Le malo je še tako drznih, da zaplavajo v vodo.

— Vdova z bolnim otročičem, ki je brez dela in sredstev, se priporoča usmiljenosti. Prispevke sprejema uprava »Slovenca«.

— S prepanim trebuhom. V Tomšičevem drevoredu je prišlo v noči na četrtek po polnoči do dogodka, ki še ni povsem pojasnjen. V neki gostilni v bližini omenjenega drevoreda je popivala večja družba, v kateri sta bila tudi carinski poverjenik Gavril Gavrilovič in živinski trgovec Franc Rojs. Družba je bila dobre volje in slozna, dokler jim ni zlezlo vino v glavo ter se je razvnel manjši prepir. Končno je Gavrilovič vstal ter zapustil gostilno. Njegovi pivski tovariši so ga silili, naj se vrne, ker je bilo še 8 litrov vina za plačati. Posebno je šel vanj Franc Rojs, ki je šel za odhajajočim celo na cesto v Tomšičev drevored. V par minutah pa se je Rojs povrnil omahujočih korakov in smrtno bol na dvoriške gostilne, kjer se je onesvestil. Tovariši in gostilničar so ga našli ležečega v nezvesti in s krvavo obleko na prednji strani telesa. Ko so padlega osvestili, so opazili, da ima razparan trebuh, iz katerega so visela čreva. Takoj je bila poklicana resilna postaja; reševalci so opasno ranjenega prepeljali v bolnišnico, kjer so ga takoj položili na operacijsko mizo ter mu z naglo zdravniško intervencijo rešili življenje. K sreči niso bila črevesa nevarneje ranjena. Rojs je pozneje izjavil, da mu je prerazil trebuh Gavrilovič. Slednjega je policija aretirala ter se nahaja v policijskem zaporu.

— Na vile se je nasadil. Iz Negove so prepe-ljali v mariborsko bolnišnico posestnika Ivana Elbla. Ko je privezoval v hlevu bika, je zival udarila z glavo ter ga podrla nazaj. Padel je na ležeče gnojne vile ter se nevarno poškodoval.

Št. Peter pri Mariboru

Prosvetno društvo »Skala« priredi prihod-njo nedeljo, dne 10. t. m. celodnevne izlet po Slovenskih gorah. Odhod jutraj ob 6. Kratek odmor bo pri Sv. Trojici v S. g. in St. Jurju ob Ščavnici. Okrog pol 9 dospje izletniki k Mali nedelji, kjer bodo pri poznem sv. opravilu. Od-hod od Malenedelje bo popoldne. Vračamo se skozi Sv. Lovrenca—Sv. Andraža—Sv. Antona—Sv. Bolfenk in Sv. Lenart v Slov. gorah. Vožnja za celo progjo bo stala 25 Din. Preteklo nedeljo je priredilo prosv. društvo »Skala« gledališko prireditev s petjem in godbo. Igralci so igro »Pri kapelici« izborni podali. — Trgo-vino z mešanim blagom otvori s 15. julijem v lihi g. Sande gđ. Marica Penič. — Sadna in vinska letina izborna kaže. Če nas Bog obva-ruje hudega vremena, se nam obeta bogata letina. Treba bi nam le bilo odjemalcev za sadni in viski pridelek, pa bi se v kmetijskih domovih zopet naselilo blagostanje. — Sent-peterska hranilnica in posojilnica je pred krat-kim praznovala 25-letnico svoje ustanovitve. V tej dobi je za gospodarski prosep Sentpeter-čanov mnogo storila. Ustanovitelj je bil g. J. Krajnc, tedanji kaplan, sedaj pri št. Rupertu v Slov. gorah. — Število katoliškega časopisa v naši župniji stalno narasča. Skoraj ni hiše, ki bi ne imela ta ali oni katoliški časopis. Ver-ska in narodna zavest se močno širi in utrjuje. Tako je tudi prav.

Šoštanj

Nova gasilno društvo. V nedeljo, 3. t. m. se je vršil v veleškem Rudarskem domu ustanovi-obni zbor gasilnega društva Velenje-rudnik. Po običajnih formalnostih je pozdravil občni zbor načelnik šaleške gasilske župe g. Volk iz Šoštanja in v poljudnem govoru obrazložil navzočim tehnič-ni stran gasilske organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen za načelnika novega društva ravnatelj elek-trarne inž. Slavko Trobelj.

Mrtvaški zvon. Umrli so v juniju: Slavniki Franc, Povše Ema, Elizabeta Petrič, Ivan Rajšter, Terezija Fuchs, Franc Noraks. — N. v m. p.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 8. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 V. Vajda: Postanek in razvoj kinematografa — 19.30 Gospodinjstva ura (gn. Humek). — 20.00 A. Turk: Med Slovaki — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Cas, poročila plošče.

Sobota, 5. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, poročila — 18.00 Salonski kvintet — 19.00 Gimnastične vaje (Drago Ulaga) — 19.30 Pero Horn: Nekaj za starše — 20.00 Operni dueti — 20.45 Harmonika solo (g. Stanko) — 21.15 Salonski kvintet — 22.00 Cas, poročila — 22.15 Salonski kvintet.

Drugi programi

Sobota, 9. julija:

Zagreb: 20.00 Radio orkester — 22.30 Poročila in vreme — 22.40 Plesna glasba. — Milano: 20.45 Varietetski program — 22.00 Prenos plesne glasbe. — Barcelona: 19.00 Trio — 20.00 Plošče — 21.05 Radio orkester — 22.00 Koralna glasba — 23.00 Prenos koncerta iz kazina sv. Sebastjana. — Stutt-gart: 22.45 Nočni koncert. — Toulouse: 22.15 Vo-jajška godba — 23.00 Lahka glaeba — 0.05 Angle-ške glasba. — Berlin: 19.00 Beethovnov koncert — 20.35 Vokalni koncert — Plesna glasba. — Belgrad: 20.00 Od J. Straussa do Leharja, radio orkester — 21.10 Komedija. — Rim: 20.45 Operni prenos. — Beromünster: 21.45 Plesna glasba. — Langenberg: 20.00 Veseli večer — 22.25 Nočna glasba — 24.00 Jazz. — Praha: 22.30 Radio film. — Dunaj: 20.35 Prenos iz Berlina — 22.30 Plesna glasba. — Bu-dapest: 20.00 Večerni koncert — Ciganski glasba.

Fotoamaterji!

Vaših negativov Vam lepo in poceni napravi

fotooddelek Jugoslov. knjigarne Ljubljana

Zahtevajte cenik!

Bodočnost letalstva

Francoski letalec inženjer Louis Blériot, ki je l. 1909 prvi preletel še s silno enostavnim in slabotnim letalom Rokavski preliv med Francijo in Anglijo, je pred nedavnim povedal svoje mnenje o bodočem razvoju letalstva:

Letalstvo je že prebilo svoja mladostna leta in časi herojev zraka so minili. Letalstvo se je med svetovno vojno, zlasti pa še v zadnjem desetletju po vojni razvilo v pravo tehnično znanost. Kar so junaki zraka odprli človeštvu, mora sedaj človeštvo izrabiti in v premišljenem razvoju izpopolniti. Brez dvoma je gotovo, da se bo v nadaljnjem razvoju zrakoplovstva moral umakniti še najbolj popolni zrakoplov letalu. Le malo še manjka, pa bodo najmodernejša letala dosegla tako hitrost, kakršno zrakoplovi nikdar ne bodo mogli.

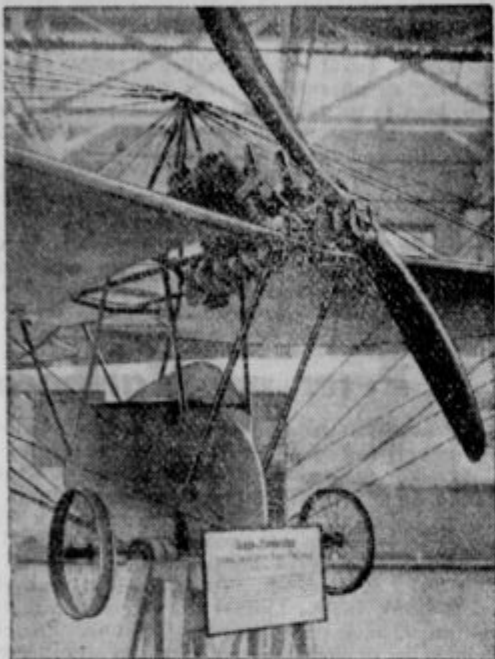
Pomen bodočega razvoja letalstva bomo razumeli, če pomislimo, kako silne važnosti bo redni letalski promet čez Ocean, ki se bo vzpostavil lahko takoj, kakor hitro bo mogoče izvršiti tako zvani Armstrongov načrt, ki predvideva zgraditev umetnih otokov na Atlantskem Oceanu med Evropo in Ameriko. Zgraditev teh otokov ovira le še pomanjkanje denarja in če pomislimo, da bo stal en tak otok okrog 30 milijonov zlatih frankov ter bo imel hotel za potnike, ki bodo hoteli svojo vožnjo prekiniti, nadalje vremenoslovni institut in radio od-

dajno postajo, potem je gotovo, da nam na izvršitev tega načrta ne bo treba več dolgo časa čakati. Ko bodo plavali ti otoki enkrat na morju, potem se letalom ne bo treba več bati slabega vremena, megle in viharjev, ker se bodo lahko umaknili pred vsimi takimi neprijetnostmi na te otoke. Hkrati bodo dane možnosti, da bodo mogla letala tudi v hudem viharju pristajati na teh otokih. Ekspresna zveza Evrope z Ameriko bo s temi otoki narejena.

Verjetno pa je, da bodo te vmesne postaje na morju v teku let postale nepotrebne oziroma bodo le še neke vrste rezerva za skrajne slučaje. Zadnja leta je povprečna hitrost letal neverjetno narasla. In ta hitrost bo še naraščala in zato je bila ustanovljena tako zvana Blériotova nagrada, ki jo bo dobil tisti letalec, ki bo prvi preletel 1000 km na uro. Ko bodo enkrat dosežene take bajne hitrosti, potem se bo nujno moralo spremeniti vse letalstvo, in to ni več tako daleč. Pri letalih, ki bodo letala s tako silno hitrostjo, bo najtežje vprašanje, kako bodo mogla odleteti brez nevarnosti v zrak in prav tako brez nevarnosti pristati. Tudi to je že prav ugodno rešeno.

Nadaljni razvoj letalstva pa bo šel v tisto smer, kjer najdemo sedaj šele prve začetke. Raketna letala bodo čez gotovo dobo edina, ki bodo opravljala zračni promet. Letala te vrste bodo neke vrste granate, ki se bodo dale s lahkoto krmariti po zraku in ki bodo letale s povprečno hitrostjo 1200 km na uro. Ta letala bodo letela že v pravi stratosferi, nekako v tisti višini, v katero je doslej edini prodrl profesor Piccard s svojim balonom, t. j. v višini 15.000—16.000 m. Posledice prometa v teh višinah bodo naravnost neverjetne. Naši pojmi o času in prostoru se bodo spremenili. Promet se bo skrčil na neverjetno kratke ure. Take zračne zveze med Parizom in New-Yorkom bodo zahtevale le še 5 ur vožnje, ki bo vsa napravljena v neprekinjenem letu. Nevarnosti, ki jih nudi doslej še nepoznana stratosfera, so malenkostne in človek se bo v teh višinah v varnih raketnih letalih počutil prav tako dobro, kakor doma v svojem naslonjaču.

Z grozo pa moramo pomisliti na strahotne posledice vojske s takimi letali. Taka letala bi bila v bodoči vojni najstrašnejša morilna orožja in — upajmo — da bodo prav radi strahote, ki bi jo povzročila, preprečila vojno. Krmarenje takih raketnih letal bo seveda prav tako enostavno, kakor je enostavno krmarenje današnjih letal. Vendar je gotovo, da bodo takrat vodili letala le strokovnjaki, inženjerji, ki bodo poleg tega morali imeti še prav posebne darove in spretnosti. Skoro gotovo bodo piloti bodočnosti le sinovi narodov, ki so bili že pred 100 leti znani mornarji. Upajmo, da bo razvoj letalske tehnike končno vendar v polni meri dosegel svoj pravi smoter, da bo namreč združeval narode vsega sveta, ne pa jih ločil in podpiral njih nečloveško medsebojno sovraštvo.

Enokrovnik iz leta 1908. S približno nekako takim letalom je letel francoski letalec Blériot l. 1909 čez Rokavski preliv iz Francije na Angleško.

Salata in zdravje

Ni je tako hladilne in prijetne jedi v soparnih poletnih dnevih, kakor je dobro pripravljena solata. Mnogi so se že sami prepričali, da v poletni vročini nimajo nič kaj dobrega teka, ki pa se takoj zboljša, če si privoščijo malo solate. Važna je nadalje solata, če je zabeljena s svežim oljem, zato ker z njo zavijamo olje, ki je najlažje prebavljiva maščoba. Tretja korist, ki jo imamo od solate je pa ta, da dobivamo z njo v telo naravne železne soli, ki zelo močno vplivajo na sestavo naše krvi. Solato uživamo v splošnem vedno surovo in dobivamo zato z njo redno v svoje telo važne vitamine. Pri mnogih kožnih boleznih predpišejo zdravniki bolnikom solato. Posebna vrsta solate pa je prav dobro zdravilo proti strašnemu skorbutu. Končno ne smemo pozabiti, da je najboljša, če pripravljamo solato z vinskim kisom, ki nekako zrahlja stanišče solate. Za slabotne želodce je pa namesto kisa mnogo bolj primeren sok od citróna. Olje pa lahko nadomestimo s kislim mlekom ali smetano. Tudi malo soli ne škoduje; poper in druge začimbe pa so nepotrebne.

Koliko papirja porabijo časopisi?

Časopisi vsega sveta porabijo, kakor so izračunali Amerikanci, približno 3 milijone 750 tisoč ton papirja na leto. To je razumljivo če pomislimo, koliko papirja porabi en sam ameriški časopis v enem dnevu. Tako porabi znani časopis »Chicago Tribune« za navadno nedeljsko številko toliko papirja, kakor ga je mogoče izdelati iz lesa, ki zraste na 120 hektarjih gozda. To je približno 800 do 900 ton ali 35 vagonov lesa.

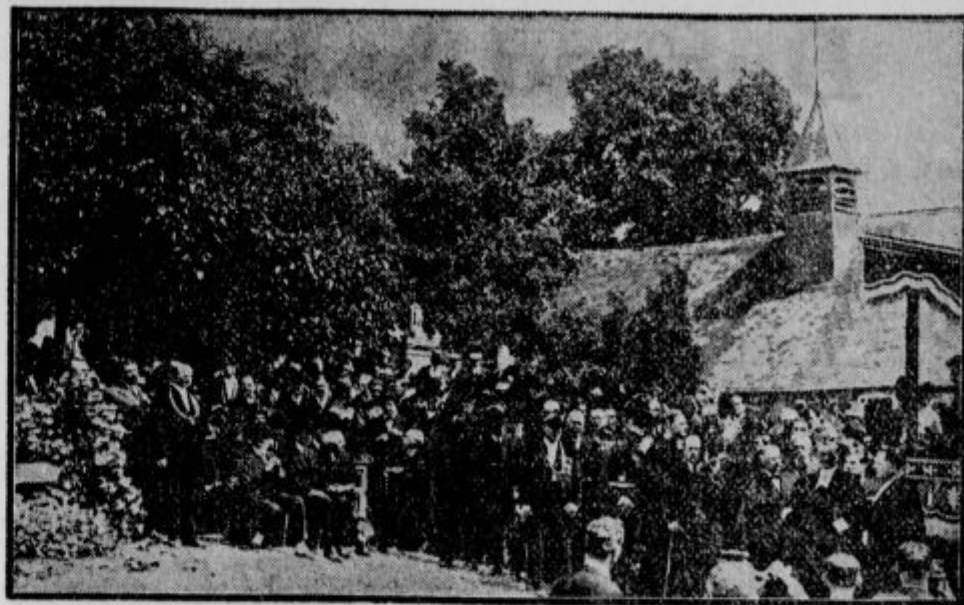
Ameriška letalec Benett Griffin in James Mattern, ki sta odletela 5. julija zgodaj zjutraj iz Nove Fundandije, sta v neprekinjenem poletu preletela Ocean in priletela 6. julija ob 17.42 na berlinsko letališče Tempelhof. Je to prvi polet, ki se je posrečil v tej smeri neprekinjen na tako dolgi progi. Letalca nameravata napraviti polet okrog sveta in potolči dosednji rekord, ki ga držita letalca Post in Gatty z 8 dnevi, 15 urami in 51 minutami.

Mecen pred umetnikovo sliko s pohvalnim glasom: »Človek se ne more vaše slike nagledati do sitega.«

Slikar: »Saj, saj, zato jo pa prodajam.«

Železna fronta demonstrira v Berlinu. Železna fronta, zveza vseh združenih strank, ki se borijo proti Hitlerju je priredila veliko demonstracijo kot uvod za volivno agitacijo za nemški državni zbor. — Zanimivo je, da so pri teh demonstracijah sodelovali tudi komunisti.

Briandovo truplo so prepeljali v Cocherel. Ob navzočnosti članov francoske vlade in mnogih odličnih osebnosti so prepeljali krsto s truplom rajnega Brianda, nekdanjega francoskega zunanjega ministra, iz pariškega pokopališča Passy na vaško pokopališče v Cocherelu, kjer je imel Briand svoje posestvo. Prav na desni vidimo francoskega ministrskega predsednika Herriota, ki govori spominski govor.

Psi in ruska pelletka

V Rusiji je ni menda več stvari, ki je sovjeti ne bi porabili v svojem načrtu petletke. Sedaj so prišli celo psi na vrsto, katere so doslej zelo skrbno negovali le v rdeči armadi, prav tako kakor golohe, kateri so pri sovjetski armadi močno v čislju. V rdeči armadi se je večkrat dogodilo, da so dobili psi večje porcije kakor ljudje. Zadnje čase pa so odkrili sovjeti, da se dajo psi porabiti tudi kot produktivni delavci v pelletnem načrtu. Pomagali bodo torej sovjetski vladi pospešiti drugo petletko. Izšel je že odlok, ki naroča, naj se zbira »pasja volna«. Po uradnih statistikah je v sovjetski Rusiji 25.000.000 psov, ki imajo poleti mnogo preveč »lukurjozen« kožuh. Ti kožuhi bodo dali lahko državi tisoče ton za »industrijsko uporabo primerne volne« in to je treba sedaj zbirati in jo pošiljati tekstilnim tovarnam. Gotovo vrsto psov bodo odslej strigli kakor ovce, druge pa bodo pridno in sistematično česali. Izvedbo vsega načrta so izročili Sovjeti v roke državnemu trustu za nabiranje volne.

Blagoslov pepelnatega dežja

»Slovenec« je že poročal o hudi katastrofi, ki je zadela državo Čile v južni Ameriki, ko so izbruhnili ognjeniki in Andah in zasuli cele pokrajine po ped na debelo s pepelom. Iz petih ognjenikov so podzemeljske sile vrgle tako ogromne množine pepela, da je bila dežela več sto kilometrov daleč posuta s pepelom. Mnogi so sprejeli ta pepelnati dež z obupom, ker so mislili, da jim bo uničil vse poljske pridelke. Vendar temu ni bilo tako; sedaj pravijo namreč farmerji, ki so mislili da jim bo pepel uničil vso letino, da alfafa (čilenska narodna rastlina) še nikjer ni tako bogotno rastle kakor sedaj, ko je zemlja pognojena s tem pepelom. V mestu Curino, ki šteje 16.000 prebivalcev, pa so meščani dobili s pepelom naravnost čudovit zaslužek. Neka trdka v Santiagu se je ponudila iz neznanega razloga, da bo pokupila ves pepel, ki ga bodo meščani pobrali. In tako se je sedaj zgodilo, da prodajajo vulkanski pepel na ceste te firmi in nimajo drugega dela, kakor da zbirajo pepel s tal in pri tem še čistijo svoje ulice.

Za smeh

Pozabljeni profesor

Častitljiva gospa profesorjeva je užaljena. Ze ves dan čaka, kdaj ji bo njen ljubi možek stisnil v roko lično škatljico in ji častital. Končno pa se pri večerji ne more več zdržati in se spusti v jok.

»Daj, ljuba moja,« se čudi profesor, »kaj pa ti je?«

»Oh, moj Bog,« vzdihuje gospa profesorjeva, »ali si res že čisto pozabil...«

»Kaj pa? Ljuba ženka, povej vendar,« prosi profesor ves razburjen.

»Ah, Ivan,« zašepeta vsa skrušena, »ali si res mogel pozabiti? Danes pred 25 leti sva se zaročila.«

»Joj, Emica,« vzklikne profesor ves razburjen, »ali je res že 25 let od tega? Sveta nebesa, zakaj pa nisi tega prej povedala. Potem je vendar zadnji, mirno lahko rečem, skrajni čas, da se poročiva!«

Lovska.

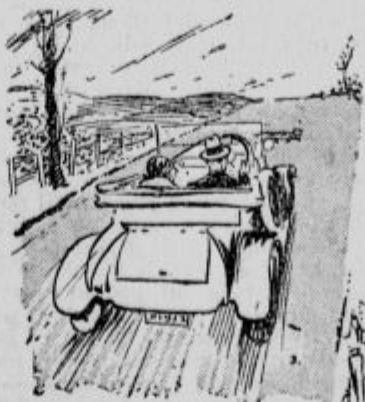
Lovec, ki je prišel iz Afrike: »Ne morete si misliti, kako veliko tigrov sem postreljal v Afriki.«

Eden izmed poslušalcev: »To pa ni mogoče, saj v Afriki menda ni tigrov.«

Lovec: »Kako pa naj bodo, ko sem vse postreljal.«

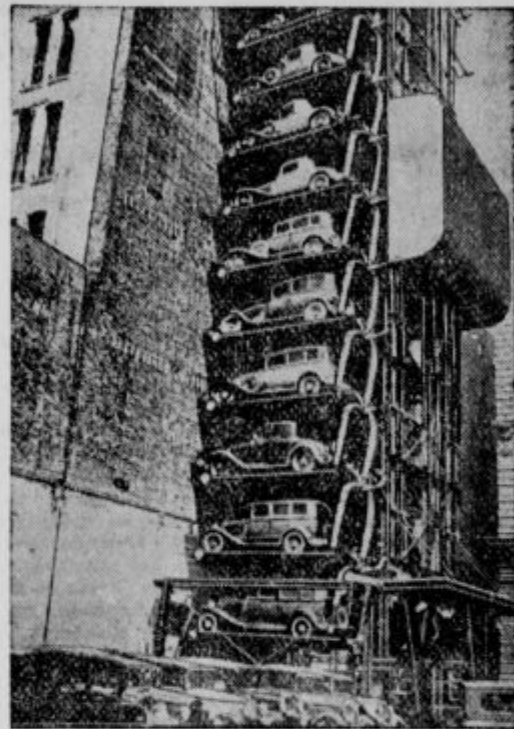
Trgovec: »Tukaj imate potrdilo, da ste plačali zadnji obrok za otroški voziček. Upam, da je otrok zdrav!«

Srečni oče: »Zdrav! Hvala lepa! In jutri se poročila!«

»Joj, mačka teče čez cesto — to pomeni nesrečo!«

»Prav gotovo, toda samo za mačko, če jo bom povozil.«

Garaža za avtomobile v nadstropjih. — Ameriški nebotičniki morajo imeti tudi velikanske garaže. Zato so v Chicagu napravili posebno garažo v nadstropjih, kamor dvigajo avtomobile s posebnimi dvigali, ki so podobna, recimo, dvigalu v Ljubljanskem dvoru, ki teče neprestano.

Pravoslavni cerkveni zbor

Za pravoslavne binkošti dne 19. junija je bilo sklicano zborovanje zastopnikov pravoslavnih cerkva v samostan Vatoped na gori Atos. Ta konferenca naj bi rešila mnoga pereča vprašanja vzhodnih cerkva in pripravljala vesoljni cerkveni zbor. O tem se je mnogo pisalo. Pravoslavni grški listi so že prinašali ponosne izjave carigrskega patriarha o cerkvenem zboru in o pogojih, pod katerimi bo rimski papež povabljen na ta cerkveni zbor. V »Slovenec« smo že 27. aprila v uvodnem članku poudarili, da so vsi ti visoki načrti prezgodnji, ker pravoslavne cerkvenega zbora še dolgo ne bo. Tudi sestanek konferencie se nam je zdel negotov. Zdaj se je že razglasilo, da je pravoslavno konferenco na Atosu carigrjski patriarh odpovedal. Nastal je namreč resen spor z rusko cerkvijo, ki se je čutila užaljeno in zapostavljeno. Z rusko cerkvijo je potegnil srbski patriarh in izjavil, da se more srbska cerkev udeležiti konferencie samo pod pogojem, če bo ruska cerkev pravilno zastopana. Poleg tega je velik nered v antiohijskem in jeruzalemskem patriarhatu. Tako slovesno napovedano konferenco so morali odložiti. Vzhodna cerkev je zopet doživela bridko razočaranje. Ze sklicanje konferencie ji dela toliko težav. Kje je še vesoljni cerkveni zbor!

Fakulteta za kino-tehniko

Na londonski tehnični visoki šoli so otvorili posebno fakulteto za kinotehniko. Študij traja dve leti in obsega celokupno filmsko in kinematografsko tehniko sedanosti.

Iz prvih poskusov z avtomobili. Avtomobil, ki ima spredaj vijak, kakor letalo in kateri naj bi tekel mnogo hitreje kakor drugi tedanji avtomobili. — Poskus se ni obnesel in sedaj hranijo ta avtomobil v muzeju.

Zaščita upnikov

Občni zbor Društva industrijev in veletrgovcev v Ljubljani.

V veliki dvorani Trgovskega doma se je zbralo danes lepo število trgovcev in industrijev iz vseh delov Slovenije na občni zbor Društva industrijev in veletrgovcev. Uvodoma je predsednik zborovanja, podpredsednik Društva g. Stane Vidmar pozdravil navzočega dr. Eberla, zastopnika višjega dež. sodišča v Ljubljani, dočim banska uprava ni poslala zastopnika, nadalje je pozdravil zastopnika Zbornice za TOI Lenarčiča in tajnika dr. Plessa, predsednika Merkurja dr. Frana Windschergerja, zastopnika Združenja trgovcev Smerkolja, častnikarje, predsednika Jugoslovanskega društva za zaščito upnikov Wollnerja, ki je prišel na občni zbor iz Zagreba z ravnateljem Sulentičem, in dr. Pojeta, zastopnika dunajskega Creditorenvereina. Opravičil se je predsednik Zveze trg. gremijev Jos. Kavčič. Nato se je predsednik spomnil lani umrlih članov društva.

Zborovanje so posebej pozdravili izražajoč svoje misli k aktualnim problemom društva, želeč društvu čim več uspeha: za Zbornico za TOI sv. Lenarčič, za zagrebško društvo Hugo Wollner, za dunajsko društvo dr. Poje in za ljubljansko združenje trgovcev Albin Smerkolj.

Za njimi je podal obširno predsedniško poročilo podpredsednik Stane Vidmar. Iz njegovega poročila je posneti, da se danes rešujejo gospodarski problemi na nepravilnih mestih. Kriza je danes izredna. Sporočil je, da je lani iz zasebnih razlogov odstopil kot predsednik društva Ivan Samec. Delo urada je zelo naraslo v zvezi z vedno večjim številom insolventov. Vsi oddelki so imeli dovolj dela. Omenil je, da je lani društvo dobilo privilegij v smislu zakona o poravnalnem postopanju za teritorij naše banovine kakor so ga dobila sorodna društva v Zagrebu, Novem Sadu in Beogradu. V ospredju pritožb je bilo naravno izigravanje upnikov med seboj, odnosno njihovih interesov po dolžnikih. Ljubljansko društvo je tesno sodelovalo s sorodnimi društvi, vendar hoče ohraniti svojo samostojnost in si za svoj teritorij obdržati prvenstvo. Ena glavnih nalog društva je bila pobijati spekulacijo z insolventami, odnosno onemogočiti kupčijo z insolventami. Informacijski oddelček je postal važnejši kot kdaj prej. Društvo se je zavzelo za ukinitve zakona o prisilni poravnavi izven konkurza, odnosno je zahtevalo povišanje kvote od 40 na 60, oz. 75%. Pozitiven uspeh je doseglo društvo v tem, da je ministarstvo trgovine in industrije sklenilo sklicati v Zagrebu anketo interesiranih organizacij, katero bo vodil načelnik Krpan. Opozorilo je tudi na neugodne posledice novega zakona o zaščiti kmeta, ki se ne sme nikakor spreminjati v obsežnejši moratorij. Tudi je nasto-

Dospelost neposrednih davkov. Dne 15. avgusta prispe v plačilo tretji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoznoženo osebo, davka na poslovni promet in vojnice. Nadalje prispe v plačilo 15. avgusta prvi polletni obrok zemljarine. Davčni zavezanci splošnega davka na poslovni promet po zakonu z dne 31. januarja 1922, ki plačujejo davek po knjigi opravljenega prometa, morajo predložiti prijave in plačati ustrezni davek za tretje četrtletje 1932 najkasneje do 30. julija 1932. Dokler se ne izvrši odmera davkov za tekoče leto, se morajo plačevati po davčnem predpisu iz prejšnjega leta.

Podaljšanje roka za registracijo obrtnih listov. Z ozirom na spomence gospodarskih zbornic je ministarstvo trgovine in industrije odredilo, da se trimesečni rok za registracijo vseh obrtnih pravic, pridobljenih po prejšnjih obrtnih zakonih, ki je potekel 9. junija, podaljša še za tri mesece, to je do 9. septembra. Kasnejše prijave se morajo kasirati, odnosno morajo obrtne oblasti v smislu določil obrtnega zakona odvzeti obrtne liste onim, ki jih niti v podaljšanem roku niso prijavili.

Ameriški izvoz zlata je znašal v prvi polovici tekočega leta 769,5 milij. dolarjev, uvoz zlata pa je istočasno znašal 135,7 milij. dolarjev. Od začetka septembra lani je Amerika izvozila nad 1131 milijonov dolarjev zlata. V prvi polovici leta je vzela Francija 414 milij., Holandija 131 milij., Švica 121 milij., Belgija 83 milij., Anglija 11 milij. in Nemčija 5,5 milij. dolarjev.

Cene na svetovnih trgih. Indeks profesorja Irvinga Fisherja kaže, da so tudi v preteklem mesecu cene na svetovnih tržiščih padle. Indeks je znašal v juniju (v oklepajih maj): Severnoameriške Združene države 60,7 (62,2), Anglija 63 (65,5), Francija 74,9 (75,5), Nemčija 69,9 (71,1) in Italija 62 (64).

Borza

Denar

Dne 7. julija.

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji Bruslja in Curiha nespremenjeni. Učvrstili so se Berlin, Praga in neznatno Pariz, dočim so popustili tečaji Amsterdam, New Yorka in Trsta.

Ljudska knjižnica: Iz založništva Jugoslov. knjigarnar v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek: **IZPOD GOLICE**, 30. Din., 30. zvezek: Sienkiewicz: **NA POLJU SLAVE**, 28. Din., 31. zvezek: Conan Doyle: **IZGUBLJENI SVET** (The Lost World), Roman (s slikami), 24. Din., 32. zvezek: Reminich: **ZAGORSKI ZVONCI**, Slavici, **NA SINAJU**, 30. Din., 33. zvezek: Bridges: **NA POMOC**, 30. Din., 34. zvezek: Brackel: **ČERKSKI OTROK**, 28. Din., vez. 40 Din.

Roland Dorgelès:

Leseni križi

77

»Ne derite se tolikanj,« je zaklical Maroux, ki nas je v diru dohitel. »Še dobe nas, potlej pa imamo.«
»Zares,« je pritrdil Lemoine, ki je leno vlekel za seboj svoje velike noge. »In če nas cipe slišijo tako kričati, nam prav gotovo ne odpro.«
Poslušno smo udušili naše veselje in se prigluseno hahljali.
»Komaj, da še zdržim,« je priznal Sulphart.
»Gospodinja je neki črnkasta in brhka, kar hudo zala ženska,« je pripovedoval Bouffieux.
»Ej, potem jo pa poznam,« je zavpil Broucke.
»Tako velike oči ima kakor krožnik. Če je res ta, potlej bo pa že špas...«
Prišli smo na konec vasi, kjer so stale hiše bolj daleč narazen. — Ob kraju ceste smo opazili nekaj črnega.
»Straža!« je vzkliknil Maroux.
Vojak, star domobranec, se je naslanjal na puško in nam mirno zrl nasproti. Glavo je imel do oči zavito v šal, tako da mu je glas zvenel prigluseno.
»Nemara, da ne poznate gesla?« nas je vprašal.
»Clermont je...«
Veseli nepričakovane obvestila smo šli hitro mimo in v jasni noči kmalu zagledali veliko poslopje, ki je z zaprtimi oknicami ležalo v mesečini.
»Tu je!«
S tihiimi koraki smo se približali. Da, prišli smo prav: nad vrati visi bel šopek. Vsi so ga zagledali istočasno in veselo mrmranje je zahvaljevalo Bouffieux-ja.

»Potrkal bom,« dé Sulphart razburjeno.

Potrkal je. Poslušali smo, skoraj brez diha, in se ki koklja. Sulphart je pritisnil na vrata uho in nam gnetli naprej. Broucke se je tiho hahljal kakor kokoš, dajal znamenja, naj bomo tiho. Slišali smo korake, potem se je v ključavnici zavrtel ključ in vrata so se napol odprla. V pasu luči smo za trenutek zagledali lep, zelo blede ženski obraz s črnimi trakovi okrog glave. Ze naslednji hip pa so se vrata s treskom zopet zaprla.
»Je že prava!« je zavpil Broucke, ki ni bil videl drugega kakor oči, lepe velike oči.
»Kaj pa je to?« se je začudil Bouffieux.
Osupli in razočarani smo stali pred zaprtimi vrati. Nihče ni vedel, kaj bi to pomenilo.
»Lovači se je bržčas zmešalo,« je zagodrnjal Sulphart, ki se ga je že spet lotevala jeza. »Hej, tu notri, slišite...«
In potrkal je na vrata.
»Menda nas ne bodo pustile na dvorišču, kaj?« Lemoine, ki je stal v ozadju in držal roke v žepu, je pomenljivo zmajal z glavo.
»Preveč nas je,« je presodil. »Nekaj bi se jih bilo moralo skriti.«
»To še ni noben vzrok, da nam ne bi odprla,« se je togotil Sulphart.
In s pestjo je surovo udaril parkrat po vratih. Nič se ni oglasilo.
»Nak, kako bi jo s prekliči naučil, če bi bil civilist,« je revsknil s stisnjenimi zobmi.
Lemoine še ni obupal. Ni mogel verjeti, da se je bila tako vroče zažlejana sreča namah razkadila v nič.
»Prav gotovo se vrne,« je mrmral sam pri sebi.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad 79 kg 114—116, okol. Sombor 114—116, srednja 79 kg 114—116, gornja 79 kg 114—116, potiska 79 kg 116—118, ladja Tisa 78 kg 118—120, ladja Begej 79 kg 114—116, ban. gornja 79 kg 111—112, par. Vršec 78 kg 111—113, koruza bač., sr. gar. kval. 104—106, bač. gar. kval. okol. Sombor 106—108, ban. gar. kval. 108—105, sr. gar. kval. okol. Sid 107—109. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence čvrsta. Pro-met: 46 vagonov.

Chicago. Pšenica julij 48.75, sept. 51.50, dec. 54.625, koruza julij 29.125, sept. 32, dec. 35.25, oves sept. 20.375, dec. 22.25.

Winnipeg. Žito julij 54, okt. 57, dec. 58.125.

Za gimnazijo v Murški Soboti

Murška Sobotica, 3. julija.

Ob koncu šolskega leta, ko se je mudil na štirirazredni gimnaziji v Soboti ministrski odposlanec g. dr. Jakob Kelemina, univerzitetni prof. v Ljubljani, so prinesle »Novine«, glavno glasilo Slovenski krajine obširen članek o soboški gimnaziji. Članek je vseboval apel na g. ministrskega odposlanca za obstoj te nadvse važne kulturne institucije v Slovenski krajini. Ker smatramo za potrebno, da zve širša slovenska javnost, hočemo na kratko obnoviti vse momente, ki na kratko govorijo za popolno gimnazijo v Soboti.

Slovenska krajina, ki ima približno 100.000 prebivalcev, zasluži že s tem eno gimnazijo. Če pomislimo, da bi v zdravih razmerah prihajali na soboško gimnazijo — kot so že — tudi dijaki iz ljubotemske in radgonske okolice, potem je njena upravičenost še večja ter bi bilo število dijaštva zadostno! — Na to je mislila vlada leta 1919, ko je dva meseca po osvobojenju Slovenske krajine odprla v Soboti gimnazijo kot prvo slovensko šolo v Slovenski krajini!

Vsaka naša spomenica za popolno gimnazijo je naglašala tudi to, da je gimnazija v Soboti na meji Avstrije in Madjarske kot čuvar naše države, narodnosti in kulture. Slov. krajina je pod Madjari imela svojo popolno gimnazijo v Monosturu, ker so jo polnili naši slovenski sinovi. Cetudi osemrazredna monostorska gimnazija ni imela mnogokrat toliko dijaštva, kakor okrnjena soboška, je Madjari nikdar niso nameravali zapreti! Zato je samo v hasek naše države in kulture, če se to nikdar ne zgodi tudi s soboško gimnazijo. In končno Slovenska krajina ima pravico, da dobi svoje domače vzgojitelje ter uradnike, kar ji pod tisočletno tujo vladno ni bilo v polni meri dano. Vsaka pokrajina države ima pravico, da za narodu inteligenco. Ne zato, da bi v naših uradih sedeli samo domačini, nismo tako zagrizeni! Zato, naj naši šolani ljudje gredo po vsej slovenski zemlji in vsej jugoslovanski domovini, da prinesejo tja našega duha, drugi pa od tam svojega. Edino tako more priti spoznanje, ljubezen, mir med nami! To mislimo v smislu najčistejšega kulturnega zblizanja in kulturnega ustvarjanja brez ozira na današnje dnevne razmere, da ji prinese svoje prvine in svoj delež utečnjaki, pisatelji, umetniki iz Slov. krajine, ki ni mogla dozdaj sodelovati v enaki meri z ostalimi pokrajinami pri graditvi naše kulture! To je po naši misli jedro vprašanja, najvažnejši dokaz, da je popolna gimnazija v Soboti nujna, ne samo zaradi naših malih pokrajinskih potreb, temveč zaradi potreb vsega našega slovenskega ljudstva in naše jugoslovanske države!

Leta 1929 je bil ministrski odposlanec g. dr. M. Ibrovac, profesor na univerzi v Beogradu, zelo zadovoljiv s uspehom prve mature na gimnaziji v Murški Soboti. Spoznal je potrebo, da mora naša gimnazija postati popolna in nam je obljubil, da jo bo zagovarjal na višjem mestu. Zdaj prosimo g. min. odposlanca dr. Kelemina, naj pregleda naše razmere, našo prošnjo in naj podpre našo zahtevo, da dobi Slovenska krajina popolno drž. gimnazijo!

Sport

Deseto zborovanja JSZZ

V nedeljo, dne 10. t. m. se vrši v Ljubljani ob 9 v zeleni dvorani (prilije) hotela »Union« X. redno zborovanje naših zimskih sportnikov. Za zborovanje, za katero je dovoljena polovična vožnja za vse vlake, je veliko zanimanje v sportnih krogih. Opozorjamo zimskie sportnike, da se udeležijo skupščine polnoštevilo.

Seja ljubljanske zimske-sportne podzveze je danes ob 20.30 v posebni sobi kavarne Emona.

STAFETNI TEK NA 62 KM DOLGI PROGI.

Zimsko-sportna sekcija SSK Maratona v Mariboru priredi dne 28. avgusta velik stafetni tek na 62 km dolgi progi Dravograd-Maribor. Proga mora preteči 12 tekačev, vsak na 5 km, prvi 7 km. Pri teku lahko sodelujejo vsi klubi na teritoriju MZSP. Ker so darila vsekakor zelo privlačna — zmagovalna stafeta sprejme prvenstveno darilo, poleg tega pa vsak njen tekač po en par smučk, je upati na lep odziv od strani prizadetih klubov.

PRIMORJE:GRADJANSKI.

V nedeljo se prične zopet tekmovanje za državno prvenstvo. V Ljubljano pridejo zagrebški purgerji, da se pomerijo s Primorjem, ki je dosedaj, tako kot Ilirija, ostalo brez točk. Ne bo lahko premagati Gradjanskega, toda če fantje zaigrajo tako, kot so v drugem polčasu proti Rapidu, potem bo moral Gradjanski gledati, kako bo odnesel uspeh iz Ljubljane. Ne vemo, ako mu bo uspelo doseči tako zmago, kot jo je v tekmi proti Iliriji, ko je natekel na nerazpoloženo moštvo našega prvaka. Primorje bo znalo drugače zaigrati. Tudi mora, kajti v nedeljo imata naša kluba zadnjo priliko, da si priborita vstop v ožje tekmovanje za državno prvenstvo. Zmagi zagrebških klubov pomenita izločitev obeh naših vodilnih. Zato se bosta gotovo oba potrudila in skušala doseči zmage. Primorje v Ljubljani na lastnem igrišču bo imelo lahke stališče od Ilirije, ki mora v Zagreb, kjer igra z Victorio, ki je zmagala v Ljubljani Primorje s 2:0. Torej upajmo na zmago naših fantov.

NAJBOLJŠI NOGOMETASI NA BALKANU.

Štiri balkanske države so poslale v Beograd svoje najbolje nogometaše. Kot ponavadi, se je tudi ob tej priliki sprožila misel sestaviti reprezentanco Balkana. Svoječasno se je dosti pisalo o reprezentanci kontinenta, katera bi igrala proti Angležem. To je bilo takrat, ko Angleži še niso prihajali na suho in so igrali le doma. Seveda iz te moke se ni posrečilo speči hlebec kruha. Najbrže tudi iz predloga sestavi najboljša moštva Balkana ne bo nič. Zanimiv je pa predlog vseeno. Pričimo kar z vratarji: Dermoski (Bolgar), Spasič (v tretjem mestu, desni branilec: dr. Ivković (Jugoslovani), levi: Mištalov (Bolgar), desni krilec: Arsenijević (Jugoslovani), srednji krilec: Steinbach (Rumun), Gayer je na drugem mestu, Premra ni med štirimi najboljšimi, levi half je zopet naš Marušić ali pa Lehner, tudi desno krilo je naše, simpatični Tirnanič, toda dobrih desnih zvez nimajo na Balkanu. Ne ena zveza, ki je nastopala na turnirju ni zadovoljila, srednji napadalec je seveda Zivković, ki je zabil največ golov, levo zvezo imajo Bolgari in sicer Peševa, potem pride zopet naš Zečević. Izbrano moštvo bi bilo sestavljeno po igri na balkanskem turnirju: Dermoski, Ivković, Mištalov, Arsenijević, Steinbach, Marušić, Tirnanič, Schwarz (Rumun), Zivković, Pešev, Zečević. Torej šest naših, trije Bolgari in dva Rumuna. Večino tvorijo naši igralci, ki pa niso mogli zmagati, čeprav imajo boljše igralce. Torej ponoven dokaz, da pri nogometu ne zmaguje vedno znanje, temveč tudi volja in borbenost. To so pokazali Bolgari. Zaslužena je bila zmaga, zato so tudi bili deležni triumfalnega sprejema, ki jim ga je priredila domovina.

RAZNE SPORTNE VESTI.

Sedaj je dokončno sklenjeno, da priredi svetovno nogometno prvenstvo Italija. Priprave za ta veliki dogodek so se že pričele. Mislimo, da so edino v Italiji v stanu res brezhibno izvesti to prvenstvo. Imajo stotisoče gledalcev, ki so najboljše garancija, da bo tekmovanje tudi finančno uspelo. Poleg tega se je pa kvaliteta italijanskega nogometa tako dvignila, da spadajo že danes med najboljše nogometaše Evrope. Dokaz sijajni rezultati v konkurenci za srednjeevropski pokal.

Na slovanskem nogometnem turnirju se je Hajduk postavil. Poročali smo že, da je Bohemians organiziral turnir, na katerem naj bi sodelovali najboljši slovanski nogometni klubi. Prirediteljem nart ni uspel v celoti. Rusov in Poljakov ni Zastopani so samo prireditelj s Sparto, Levski iz Sofije in Hajduk. O rezultatih prvih tekem smo že poročali. V drugi tekmi se je Hajduk za poraz od Sparte rehabilitiral. Premagal je prvaka Bolgarske Levskeja s 6:0. Hajduk igra še z Bohemians. Zmaga li, potem ni izključeno, da zasede drugo mesto. To bi bilo nekaj za »majstora za morac«.

Ker so nekateri gledalci tekme Bolgarska: Francija napadli našega sodnika Fabrisa, je zbor sodnikov sklenil bojkotirati Bolgarsko nogometno zvezo. Sicer so se pa funkcionarji bolgarske Zveze oprostili pri sodniškem zboru osebo, ko so bili v Beogradu, toda sklep ostane v veljavi tako dolgo, da dobe pismeno zadoščenje nogometne Zveze. Bolgari bodo najbrže prav radi dali zadoščenje, ker vedo, da se je našemu najboljšemu sodniku napravila krivica.

»Nismo brez denarja, plačali bomo,« je zavpil Bouffieux, ki je poznal žensko sree.

Lemoine je za vse slučaje zaklical geslo: »Clermont, Clermont!«, domnevajoč, da sprejemajo morda samo vojake, ki imajo po predpisih dovoljen dopust. Vsak je kričal, kar bi utegnili po njegovih mislih ženske prepričati.

»Hej, putke! Prišli smo vam pod okno zapeti! Odprite nam! Imamo penoze... Dali bomo za šampanjca.«

Sulphart je glumil, kakor da ubira strune in začel pred razsvetljenimi okni peti serenado:

Si je chante sous ta fenêtre,
Ainsi qu'un galant troubadour...

(Če pojem pod tvojim oknom, ljubljene trubadur...)

Drug je glasneje bobnal po vratih in vpil: »Gospodinja, gospodinja!« V tem pa je skušal Broucke splezati po zidu do zaprtih oknic. Pa še zmerom ni bilo nikogar odpirat. Tedaj smo vsi skupaj začeli peti pripev:

Si tu veux faire mon bonheur
Marguerite! Marguerite!
Si tu veux faire...

(Če hočeš me osrečiti, Margareta, Margareta! Če hočeš...)

Ženskam je morala biti glásba pri srcu: vrata so se odprla, topot na stečaj.

»Oh!« je zavpil naš trop.

To je bilo kakor dolg vzklík obudovanja, ko se o priliki umetnega ognja dvigne prva raketa. In potem smo planili naprej...

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka pletilna vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službodobne

Vsaka beseda 1 Din

Dva pletilna stroja

8. vzajem takoj v najem. Sprejem tudi učenke za pletilstvo. Prek. Ljubljana, Karadžičeva ulica 16. (b)

Trgovskega potnika

solidnega in treznega, dobrega prodajalca, ki zna samostojno upravljati avtomobil, sprejme Vekoslav Kramarič, Ljubljana, Poljanska cesta 3, trgovina razglednic in pis. papirja en gros. (b)

Stanovanja

Vsaka beseda 1 Din

ISCEJO:

Majhno stanovanje

snažno, išče gospodinjstvo, uradnica v Ljubljani. Naslov pove upravnica »Slovenca« št. 10.145. (c)

ODDAJO:

Stanovanje

s tremi sobami se odda. Stari trg 24/II. (e)

Stanovanje

v novi vili na Prulah se odda 1. novembra. Pojavi naprejšnje plačilo 20.000 Din. Ponudbe na upravo pod »Udobno stanovanje« št. 10.118. (e)

Kletno stanovanje

soba in kuhinja se odda za avgustov termin na Poljanskem nasipu št. 10. Več se poizve v upravi »Slovenca« št. 10.163. (e)

Stanovanje

treh sob, kuhinje in ostalih pritliklin se odda za avgustov termin na Poljanskem nasipu št. 10. Več se poizve v upravi »Slovenca« št. 10.162. (e)

Prazno sobo

oddam. Triglavskaja ulica 3, ob Dunajski cesti, nasproti spomenika. (s)

Dve sobi

se oddada v najem v Radečah št. 26 — najraje samcu krojaču. (s)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Vnajem

Vsaka beseda 1 Din

ODDAJO:

Lokal

za pisarno ali trgovino oddam takoj ali pozneje. Vprašati: D. Rovšek, fotograf, Kolodvorska 35, n

Poveziva

Vsaka beseda 1 Din

Več parcel

po ugodni ceni naprodaj. Poizve se pri Oražmu v Mostah pri Ljubljani. (p)

Nova hiša

štiristanovanjska, v predmestju Ljubljane naprodaj. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.171. (p)

Stavbne parcele

v Stožicah in na Brinju po 25, 30, 50 in 55 Din naprodaj. Gorican, Bežigrad 18. (p)

Stavbne parcele

v prekrasni leži ob vodi, pripravi za kopališče, so ugodno naprodaj v Skofiji Liki. Naslov v upravi »Slovenca« št. 10.152. (p)

Enostanovanjsko hišo

z zemljiščem v Ptuj, Mariboru ali okolici, kupim. Ponudbe s popisom lege, ter pogoje takoj na upravo »Slovenca« pod števil. 10.144. (p)

GRISTE INOGO

ako ne čitate redno

SLOVENCA

Objave

Objave

Vsaka beseda 1 Din

»ORAHOL«

varuje polt pred škodljivimi vplivi sonca in zraka. Ne samo, da preprečuje bole oteklino, ampak varuje tudi kožni pigment, da se ne pokvari. Solne pege popolnoma izostanejo, barvilo potemnjuje in cela polt dobi zdravo, bakreno rjavbo. — Pri nakupovanju je treba paziti. Obstaja samo en »Orahol« tovarne RAVE. Cena stekleničici 6 Din v lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Kupimo

Vsaka beseda 1 Din

Vrednostne papirje

kupuje Komanditna družba M. Jankole. Selenburgova 6/II. (k)

Suhe gobe

ponudite trdki FRAN POGAČNIK, Ljubljana, Dunajska cesta št. 67 (nasproti mitnici).

Auto-motor

Vsaka beseda 1 Din

Prvovrsten motocikel

»Peugeot« 327 cm³, 410 HP, model 1931, turni, blokmotor, »Marchal« razsvetljava in klakson, nov, po zmerni ceni naprodaj. Florijančič, Nunska ulica št. 3. (f)

Pohištvo

Vsaka beseda 1 Din

Tri spalnice

črešnjava, javorjeva, brestova — takoj naprodaj. Lesna industrija Franc Martinec, Skofljica. (s)

Prodamo

Vsaka beseda 1 Din

Novi obrtni zakon

se naroča pri Komanditni družbi M. Jankole — Selenburgova 6/II. (f)

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14, Ljubljana. (f)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trdki Karl Prelog Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (f)

Za setev

prodaja

ajdo, koruzo,

grahoro, rdečo

deteljo in lucerno

po najnižji dnevni ceni

FRAN POGAČNIK

Ljubljana, Dunajska c. 67 (nasproti mitnici)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska števil. 3030.

Železna blagajna

Wertheim ugodno naprodaj Vprašati pri Društvu posetnikov, Ljubljana — Salendrova 6. (f)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštnem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Illica 82. Kemična čistilnica peria

Svež mlad fižol

kg 3 Din, mlad krompir kg 3.50 Din, sveže hruške kg 4 Din, sveže kumare kg 4.50 Din, razpošiljam brzovozno franko naročnik po 25 kg — G. Drechsler, Tuzla. (f)

Konjskega gnoja

več voz takoj naprodaj. Izve se v trgovini Osvald Pengov, Karlovska cesta št. 19. (f)

Obrt

Vsaka beseda 1 Din

Joughurt

sladka smetana (Schlagobers), stolčena, z rdečimi jagodami, izvrstna, se dobi samo v Mlekarni, Dunajska cesta 17 (Mediatova hiša). (f)

FOTOAPARATE

svetovnih trdki Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Potrta neizmerne žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je moj iskrenoljubljeni soprog, gospod

Franc Bračič

posestnik in gostilničar

v sredo 6. julija 1932 ob tričetrt na 22 po kratki, mučni bolezni, v 43. letu starosti boževdano zatisnil oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti v petek 8. julija ob 18 na pokopališče v Rogoznici. Sv. maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 9. jul. ob 7 v farni cerkvi pri minoritih. Novavas pri Ptuj, 7. julija 1932.

Julija Marica Bračič, soproga.

Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptuj naznanja žalostno vest, da je njegov predsednik gospod

Franc Bračič

posestnik in gostilničar

v sredo 6. julija zvečer po kratki in mučni bolezni zatisnil oči. Pogreb bo v petek 8. julija ob 18 na domače pokopališče.

Ohranimo blagega pokojnika v častnem spominu!

ODBOR.

Stenice so gnusni krvosesi! Po dnevu žde v umazanih luknjah in razpoklinah, a po noči izlezejo, da Ti kratijo spanje in sesajo kri! Zelo pogosto prinašajo kužne mikrobo. Zavaruj se pred to ostudno kugo.

Škropi Flit in ugonablaj hitro in enostavno muhe, komarje in ves drugi mrčes. Flit je na glasu po celem svetu kot nenadkriljivo tovrstno sredstvo. Pazi na vojaka na rumeni konvi z črnim robom.

Ako ni v takšni plombirani konvi, ni Flit.

Potrta neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš iskrenoljubljeni tatek, stari tatek, tast, brat, stric, gospod

Matija Golobič

uslužbenec tobačne tovarne v poklju

v sredo 6. julija 1932 zvečer po dolgi, mučni bolezni, previden s tolažili svete vere, v 69. letu starosti, Bogu vdano umrl. Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil iz hiše žalosti Bolgarska ulica 26 na pokopališče k Sv. Križu v petek ob 5 popoldne.

Ljubljana, dne 7. julija 1932.

GLOBOKO ZALUJOČI.

HRANILNICA IN POSOJILNICA PRI SV. JURIJU OB JUŽ. ZEL. javlja prežalostno vest, da je njen ustanovni član in član načelstva od njene ustanovitve gospod

Franc Gerzina

posestnik, bivši župan, mnogoletni odbornik in častni občan trške občine, odlikovan z redom sv. Save

danes ob 17 po kratki in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti, v 72. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagopokojnika se bo vršil v petek 8. julija ob 9. Svetila mu večna luč — preostali naše globoko sožalje!

Sv. Jurij ob juž. zel., dne 6. julija 1932.

Umrl nam je naš srčno ljubljeni brat, svak in stric, gospod

Potokar Karl

poslovodja

danes, dne 7. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere.

Pogreb predragga pokojnika bo v soboto 9. julija 1932 ob pol 6 popoldne od doma žalosti Karlovska cesta št. 15 na pokopališče k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 7. julija 1932.

Adolf, Josip in Marija, brata in sestra. Olga roj. Födransperg, svakinja. Bojan, nečak.